ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4047 — ՅՈՒՆԻՍ 22/4 ՅՈՒԼԻՍ 1899 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 26 ՍԷՖԷՐ 1317 — ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4047

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Les annonces sont reçues à la Direction du Journal "AREVELK" Galata. CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 Ղրշ. — վեցամսեայ 70 — եռամսեայ 40 — Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆրք. — վեցամսեայ 20

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ

ԳՈՐԾԱՍԵՂԱՆՆԵՐԸ

Երէկուան Ազգ. Լուրերու բաժնին մէջ՝ քանի մը տող նուիրելով Իզմիրի Ներսէսեան Որբասիրաց Ընկերութեան տեղակագրին, շնորհաւորեցինք այդ հաստատութեան վարիչ մարմինը իր կոկիկ ու արդիւնաւոր գործունէութեանը համար։ Կ'արժէ որ քիչ մը աւելի մանրամասնութեանց մէջ մտնելով, ակնարկ մը նետենք այդ համարատուութեան գըլխաւոր մէկ կէտին՝ տղոց տրուած արհեստական կրթութեանը վրայ որ լուսանկարին մէջ ալ պատկերացուած է։ Այդ լուսանկարը երկու բաժանում ունի. մէկին մէջ կը տեսնենք Որբանոցին սաները խմբովին՝ ծալլապատիկ նստած պզտիկներէն մինչեւ 14-15 տարեկան պատանիները, ուշիմ, սիրուն դէմքերով. միւսին մէջ՝ այն տասը տղաքը որոնք դերձակութիւն կը սորվին, իրենց գործասեղաններուն ու կարի մեքենաներուն շուրջը բոլորուած, վարպետներնուն աչքին տակ։ Առաջին պատկերը եթէ ընդհանուր կերպով համակրանք ու հետաքրքրութիւն կը շարժէ, երկրորդը՝ մասնաւորապէս կազդուրիչ տպաւորութիւն մը կը թողու, տղոց ապագան ապահովուած ցուցնելով այդ մատաղ տարիքէն ուր ասեղ ու մկրատ գործածելու կը վարժուին։ Հոգաբարձութիւնը, յայտարարելէ ետքը թէ ընկերութեան նպատակն է նախնականին հետ նաեւ արհեստական կըրթութիւն տալ իր բոլոր սաներուն, բայց առ այժմ դերձակութիւն միայն կարգադրել եւ սորվեցնել կարելի եղած է, այն ալ մէկ մասին, սա համեստ տողերը կը գրէ.

Դերձակութեան գաղափա՛րն ալ, գործադրութի՛ւնն ալ Ընկերութիւնս կը պարտի իր Գործադիր Ժողովին եռանդուն ատենապետին որ իբրեւ նոյն արհեստին մարդը՝ ամէն կարելի դիւրութիւն չէ զլացած որբերուն օգտին համար։

Դերձակ մը որ թէ՛ Որբանոցին վարչութեան ատենապետութիւնը կը վարէ եւ թէ՛ իր արհեստը կը սորվեցնէ՝. բայց աղուոր երեւոյթ մըն է ասիկա, գովեստի ու խնդակցութեան արժանի, եւ երանի՛ թէ ամէն գաւառի մէջ որբախնամ գործին գըլուխը գտնուող մարդիկները ունենային արհեստագէտ անդամներ որոնք ոյժ տային իրենց նախասիրած ճիւղին։ Վերջին ժամանակներս, զանազան կողմերէ հասած թղթակցութիւններ ու տեղեկագիրներ քիչ շատ բերին արդէն այդ տեսակ մխիթարական արձագանգներ, թէ այս կամ այն որբանոցը իր միջավայրին մէջ բանուկ եղող արհեստ մը սորվեցնելու ձեռնարկած է, գորգագործութիւն, ատաղձագործութիւն, եւ այլն։ Իսկ հոս, Պոլսոյ մէջ, ոչ նուազ ուրախառիթ պարագայ մըն էր որ, Համբարձման տօնին օրը, Հիւանդանոցի մէջ տրուած սեղանէն ետքը, Ս. Յակոբայ Որբանոցին սաները Ս. Պատրիարքին ներկայացուցին, ափսէի մը մէջ, տասը զոյգ կօշիկ զորս իրենք իրենց ձեռքով պատրաստած էին։ Այս իրողութիւնը գրեթէ աննըշմարելի անցաւ այն ատեն, օրուան մեծ լուրին՝ անուշ ջուրի ծորակին բացման նկարագրութիւններուն մէջտեղ, թէեւ անոր չափ բարերար արդիւնք մըն էր որ ձեռք կը բերուէր Հոգաբարձութեան եւ Որբանոցին խնամակալութեան ջանքերով։ Այս անգամ՝, առիթը կը ներկայանայ որ մասնաւորապէս չեշտենք Որբանոցին տղոց արհեստական կըրթութեան տրուած մղումը, վասն զի Հիւանդանոցի սիկառի թուղթի պըրակներուն պատրաստութիւնն ալ անոնց պիտի յանձնուի, կ'ըսուի, ինչ որ վաղուց արտայայտուած փափաք մըն էր։ Օգուտը կրկին է, վասն զի որբերը ո՛չ միայն այդ ձեռարուեստը պիտի սորվին, որ գործարանական որ եւ է աշխատութեան պէս՝ պզտիկ օրական մը կ'ապահովէ իրենց, այլեւ իրենց աշխատութեան վարձքը պիտի պահուի Հիւանդանոցին սնտուկը. այնպէս որ երբ շրջաննին աւարտելով դուրս ելլեն՝ համեստ դըրամագլուխ մը ունենան իրենց տրամադրութեան ներքեւ։

Ահա՛ գործնական ծրագիր մըն ալ, որ Իզմիրի որբանոցին մէջ ձեռնարկուած դերձակութեան դասերուն եւ գաւառային ուրիշ համանման հաստատութիւններու մէջ եղած արհեստական կրթութեան ձեռնարկներուն հետ մէկտեղ, ամբողջութիւն մը կը կազմէ իմաստուն ուղղութեան մը որուն վրայ պէտք եղածէն աւելի գրուած ու խօսուած է։ Խոստմնալից նախափորձեր են ասոնք որոնց որչափ ծափահարենք քիչ է։ Անոնք փայլուն շրջանաւարտներ չպիտի տան ազգին, աւանդական ճառերով դպրոցին հըրաժեշտ տուող ու գեղագիր վկայականներով հրապարակ իջնող պատանիներ՝ որոնց համար այնքան կանուխ կը սկսի յուսախաբութիւնը. բայց պիտի պակսեցնեն թիւը այն դժբաղդ երիտասարդներուն որոնք կեանքի պայքարին տոկալու կամ բուն իսկ բառովը՝ հացերնին ճարելու համար ի զուր կոչում կ'ընեն իրենց կիսատ ուսմունքներուն ու կիսատ լեզուագիտութեանը եւ ամէն տեղ մերժումի կը հանդիպին։ Ո՛չ, հեգնութիւն մը չեն այս տողերը, ո՛չ ալ քմածին յոռետեսութիւն մը. այլ, ամէն օր ու ամէն տեղ տեսնուող ու լսուող տխուր իրողութիւններու ամփոփ կարեկցութեան տխուր մէկ արձագանգը զոր պարտկելը անօգուտ ու վնասակար պիտի ըլլար։

Շատ լայն տեղ մը տուած ենք գրասեղաններուն. առանց զանոնք խախտելու, կրնանք մէյմէկ անկիւն ալ գործասեղաններուն նուիրել։

Տ. Ա.

ՊԶՏԻԿ ՆՕԹԵՐ

ԾԽԱՏՈՒՓԸ

Երէկ, պատահմամբ, իմ քաղքիս մէջ Յունաց Պատրիարքարանը գացի, Փոխանորդ Հայրը տեսնելու։

Սրահին մէջ ինծի հետ խումբ մը Յոյներ կային, ամէնքն ալ գործով մը Պատրիարքարան եկած. ու բան մը տարօրինակապէս ուշադրութիւնս գրաւեց, եւ երազել տուաւ ինծի։

Ի՛նչ քաղաքավար մարդիկ են սա Յոյները. է՛հ, տեսնելու էիք, բարեկամներ, թէ մեր «Քոյր Եկեղեցւոյն» զաւակները ի՛նչ պատկառոտ յարգանքով մը, ի՛նչ շնորհալի ակնածանքով մը կը վարուէին Փոխանորդ Հօր հետ։ Ներս մտնող ո՛չ մէկը կը համարձակէր նստիլ, մինչեւ որ եպիսկոպոսը աթոռ մը ցոյց չտար. ու կը նստէին, բոլոր կեցուածքնին, բոլոր ձեւերնին մեծարանքի կաղապարի մը մէջը թափելով կարծես։ Ժպտուն սիրալիր դէմքով մը պատասխանեցին միշտ Փոխանորդին, ցած ու յարգալից շեշտով մը. ու մտադիւր հաւանութեան գլխու պզտիկ շարժումներ կ'ընէին ամէն անգամ որ Սրբազանը բառ մը ուղղէր իրենց։

Հիացած ու հետաքրքիր՝ հարցուցի գաղտնաբար թէ այս մարդիկը արդեօք շնո՞րհ մը խնդրելու եկած էին Պատրիարքարան, թէեւ խնդրարկուի ոչ հագուստ կապուստը ունէին անոնք եւ ոչ հոտատանքը։ Պատասխանեցին ինծի թէ, ընդհակառակը եկած էին Պատրիարքարանին սնտուկը ռոոգելու ամուսնական տուրքի պէս բան մը վճարելով։

Կը կրկնեմ, երազեցի։

Վասն զի իմ մէկ այցելութիւնս յիշեցի, մեր Պատրիարքարանը, տարիներ առաջ։

Առաջին անգամն էր որ գացած էի Գում-Գափուի Պատրիարքարանը, մեր Փոխանորդ Հայրը տեսնելու։ Իր սենեակը հարցուցի մէկու մը՝ որ սանդուխին վրայ կծկտած նստած էր. առանց երեսս նայելու, մարդուկը ձեռքովը ինծի ուղղութիւն մը ցուցուց, դէպի դուռ մը, ուրկէ նոյն պահուն պարուհա մը գրկած մէկը կ'ելլէր դուրս. պաշտօնեայ մըն էր սա անշուշտ. «Կրնա՞մ արդեօք Փոխանորդ Հայրը տեսնել...» հարցուցի դեռ չաւարտած, պաշտօնեան՝ «Մտի՛ր...» պատասխանեց ինծի եղանակով մը որուն մէջ լռելեայն կ'իմացուէր խղճահարութեանս աւելորդութիւնը։

Ներսն էի հիմայ, Փոխանորդ Հօր քով. հազիւ քանի մը բառ կրցած էի փոխանակել իրեն հետ, եւ ահա ճարճատմամբ դուռը բացուեցաւ, եւ Թաւթաւէնի դէմքով մէկը ներս ինկաւ. սեւ ռըտինկօթ հագած էր, ու օձիքը ճերմակ թաշկինակով մը ծածկած. Նախկին խմբագիր մըն էր ասիկա, կատաղի հակառակորդ նախկին Պատրիարքի մը մինչեւ որ Նորին Ամենապատուութիւնը վարժարանի մը տնօրէն կարգեց զինքը։

Իր անխոչընդոտ մուտքէն սրտնեղած՝ գլուխս իրեն դարձուցի ջղային ցնցումով մը. բայց Թաւթաւէնը փռուեցաւ Փոխանորդ Հօր քովի բազմոցին վրայ, ու ըսաւ անոր՝ զուարթ անպատկառութեամբ մը.

—Սա խուրիդ տո՛ւր նայիմ, Հայր Սուրբ...

ԱՆՑՈՐԴ

ԳԵՂԱԿԱՆ ԱՆԿԻՒՆՆԵՐ

ՀՈՏՆՈՎ

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐ, 9 Յունիս

Նիփրկերտի գայմագամութեան տակ, Հազրօ աւանէն մէկ ու կէս ժամ հեռու դէպ հիւսիս-արեւելք, քարքարուտ լերան մը ստորոտը կը գտնուի Հոտնով անուն հայաբնակ գեղը, քանի մը դարերէ ի վեր հաստատուած։ Յիշատակութեան արժանի գեղ մըն է այս լեռնական գեղը, ու իր շատ մը կողմերով եզական կրնայ համարուիլ շրջակայ դրացի բոլոր գեղերուն հետ բաղդատմամբ։

Հոտնով, բնութեան բերք ու բարիքներով օժտուած է. ունի շատ մը հաճելի տպաւորութիւններ։ Գեղին առջեւը բաց է. լորտուբորտ դաշտ մը կը տարածուի պճնուած պէս պէս բոյսերով, ու զալարագեղ պրակներով։ Հոտնովին տեսարանները շատ են ու հիանալի, մանաւանդ երբ գեղին վերեւը ցցուող սրածայր ժայռերու վրայէն դիտուին։ Արեւելքէն, հիւսիսէն, հեռուն, շատ հեռուն, դիտողի աչքին կը պարզուի լեռնական ամբողջ աշխարհ մը, բազմազան երեւոյթներով, ու զուարճագեղ պատկերներով։ Բանաստեղծական ակնապարար շատ սիրուն տեսարաններ կան այս լեռնական գաւառներուն մէջ, որոնց հանդէպ մարդ կը սքանչանայ, կը հիանայ ու կը վերանայ։ Դրախտային երեւոյթներ, եդեմական պատկերներ են ասոնք, զորս նկարագրելու համար, Համով հոտովի հեղինակին գրիչը պէտք է։ Գուլբ ու Խիան գաւառակներուն հսկայական լեռները որոշապէս կ'երեւան ասկէ, իրենց պատկառելի դիրքով ու ձիւնազարդ ճակատներով։ Հոս, մարդ պահ մը կը մոռնայ ինքզինքը, պճնազարդուած բնութեան հրաշալի գեղեցկութիւնները դիտելով ու զմայլելով։

Գեղը, չորս կողմէն շրջապատուած է պարտէզներով, ջրարբի՝ կանանչաւէտ արտերով, զալարագեղ այգեստաններով։ Օդը շատ մաքուր ու առողջարար է, ջուրը առատ, քաղցրահամ ու զուլալ։ Ջուրի առատութեան շնորհիւ, գեղին մօտերը գտնուած բոլոր արտ ու ափերը ջրարբի, տարին երկու ժամ կը ցանուին, ինչպէս որ կ'ընեն ուրիշ լեռնական բոլոր ջրաշատ գեղերը։ Աշնան, առաջ կը ցանեն ցորեն կամ գարի, յետոյ գարնան վերջերը քաղելով՝ անոնց տեղ կը ցանեն բամպակ կամ կորեկ։

Գեղին տուները թէեւ շինուած են հին դրութեամբ, սակայն կրկնայարկ են ու քարաշէն։ Վերին յարկերը մարդերուն կը պատկանին, իսկ վարի բաժանումները անասուններուն ու իրենց դարմաններուն (անասնոց համար խոտեղէն պաշար)։ Բնակարանները իրարու մօտ շինուած են։ Փողոցները աղտեղի են ու անմաքուր, սակայն օդն է որ կը մաքրէ այս աղտեղութիւնները, եւ բնակիչները կը պահէ առողջ։

Հոս ալ, մասնաւոր արհեստներ չկան. բնակիչները կը պարապին երկրագործութեամբ, անասնապահութեամբ ու այգեգործութեամբ։ Այս վերջինը ծաղկեալ վիճակ մը ունի, եւ բաւական ալ առաջ գացած է։ Ընտիր խաղող ու զանազան քաղցրեղէններ կ'արտադրուին այս տեղի այգիներէն։ Սիլվանի եւ ուրիշ տեղերու պէս, երկրագործութիւնը հոս ալ նահապետական է։ Նոր գործիքներով հողը հերկելու, մշակելու գաղափարը անգամ դեռ մուտ գտած չէ այս կողմերու բոլոր երկրագործ գաւառներուն մէջ, թէեւ այսպիսի գործիքներ բերելու համար, նիւթական միջոցներ ալ կը պակսին։ Մեր շինական ժողովուրդը, ամէն տեսակէտով՝ բոլորովին աւանդական ժողովուրդ մըն է. ամէն բան իր նախնիքներէն սորված է, եւ անոնց գործելու եղանակէն բնաւ շեղում չունի։ Մինակ իր տեսածն ու գիտցածն է որ կը գործադրէ. անկէ անդին ուրիշ բան չի գիտեր, եւ գիտնալու ալ հետամուտ չէ։ Ասոնք թերութիւններ են, սակայն այս թերութիւններուն համար չպիտի կրնայինք մեղադրել մեր շինական ժողովուրդը, քանի որ, բոլորովին տգէտ է եւ անուս, եւ ժամանակի յառաջդիմութիւններուն վրայ չունի որ եւ է գաղափար։

Հոտնովին պարտէզները եւ ընդարձակ ծառաստանները բաւական շահաբեր եղած են տեղացիներուն համար։ Այս ծառաստաններէն, շինութեան համար, ամէն տարի մեծ քանակութեամբ կ'արտադրեն փայտեր ու գերաններ զորս կը փոխադրեն Սիլվանի, Պշէրիկի, Պարավայի գաւառակները, ու կը փոխանակեն արմտիքներով կամ կը ծախեն դրամով, որովհետեւ այս վերջին գաւառակները դաշտային երկիրներ են, չունին բաւականաչափ ծառաստաններ, որպէս զի անոնցմէ արտադրեն իրենց բնակարաններուն համար հարկ եղած շինուածանիւթերը։ Հոտնովցիք շերամարուծութեամբ ալ կը պարապին։ Այս արհեստը շատ հին արհեստ մըն է մեր այս կողմերու գաւառներուն համար, բայց կ'երեւայ թէ՛ ատեն մը անխնամ մնացեր է Հոտնովի եւ իր շրջակայ գիւղերուն մէջ։ Քանի մը տարիներէ ի վեր, հոս ալ մասնաւոր ջանքեր կը տեսնուին այս պատուական արհեստը ծաղկեցնելու համար։ Օրէ օր թթենի ծառեր ու պարտէզներ շատցնելու եւ հասցնելու ետեւէ են։

Ատեն մը, Հոտնով բաւական շէն էր ու հարուստ, հարիւրէն աւելի բարեկեցիկ տուներէ բաղկացած գեղ մը, բայց այսօր չունի իր առաջուան փայլուն վիճակը. հազիւ քառասուն տուներէ կը բաղկանայ, անոնք ալ մեծ մասով աղքատ ու հացի կարօտ ընտանիքներ։

Տեղական աւանդութեան նայելով՝ Հոտնովի հիմնարկութիւնը հինգ հարիւր տարիներու հնութիւն մըն է։ Կը կարծուի թէ՛ ժամանակին Խիանի ու Գուլբի կողմերէն գաղթականութիւններ եկած ու հոս հաստատուած են։ Արդէն Սիլվան դաշտի բոլոր գեղերուն բնակիչներն ալ, հիւսիսային լեռներէն, Գուլբ ու Խիան գաւառներէն եկած գաղթականութիւններ են։ Այս կէտին վրայ կ'արժէ ծանրանալ ու երկարօրէն գրել, սակայն հոս, տեղը չըլլալով՝ ուրիշ առթի կը թողում յայտնել հետազօտութիւններս։

Հոտնով, իր առողջ եւ հով ու զով կլիմային եւ մաքուր ջուրին շնորհիւ, ունի կայտառ, բարեկազմ ու վայելչագեղ բընակիչներ։ Կրօնական տեսակէտով ալ ոչ նուազ գովելի է այս գեղին բնակչութիւնը։ Շինական աշխարհի ուրիշ ժողովուրդներուն պէս, հաւատաւոր ժողովուրդ մըն ալ հոս կ'ապրի, տաք սրտով ու բարեպաշտական վառ զգացումներով։ Կրթական փափաքներ ալ կը տեսնուին այս ժողովուրդին մօտ. սակայն հակառակ իրենց բարեպաշտական ջերմ զգացումներուն եւ կրթական փափաքներուն, բոլորովին անմխիթար կացութեան մէջ կը գտնուին թէ՛ կրթական եւ թէ՛ կրօնական տեսակէտներով։ Իրենց զաւակներուն կրթութեան համար չունին գոնէ գեղական պարզ վարժոց մը, ինչպէս որ աղօթելու համար ալ չունին պարզ ժամատուն մը։ Հոտնովի մէջ կայ Տ. Եղիշէ անուն երիտասարդ տէրտէր մը որ քահանայ կոչուելու արժանիքի նշոյլն անգամ չունի. ոչ մէկ կերպով ժողովուրդին օգտակար չըլլալէ զատ՝ միշտ ալ վնասակար եղած է՝ իր աններելի արարքներով եւ կրօնական զեղծումներով։

Մ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ

ԲԱԼՈՒԻ ՈՐԲԱՆՈՑԸ

Մինչեւ ցարդ Քաղցրահայեացի Որբանոցին նկատմամբ ընդարձակ տեղեկութիւն մը տալու պատեհութիւնը չունեցայ դժբաղդաբար. անձկանօք կը սպասէի վանքին նորոգութեան գործին որ առաջնորդ տեղապահ Հօր ջանքերով աւարտեցաւ գրեթէ եւ մայիս 15ին որբերը իրենց գոյքերով ու պաշտօնեաներով փոխադրուեցան վանք։ Նորոգութեան ձեռնարկուելէն ի վեր չէի այցելած հոն. առիթը ներկայացաւ մայիս 22ին, շաբաթ օրը, յորում վանք գացի. հոն էր արդէն Տեղ. Հայրը։ Մէկ գծի վրայ շինուած են սերտարանը, ննջարանը, ճաշարանը, առաջնորդարանը, առաջնորդի ննջարանը, սպասաւորներու սենեակը եւ ուսուցիչներու յատուկ 3-4 խուցեր, ամէնքն ալ կոկիկ ու բարեձեւ։ Տեղ. Հայրը ցոյց տուաւ մեզի բոլոր նորոգուած եւ ի հիմանէ շինուած տեղերը, ինչպէս եւ եկեղեցին որուն երկաթեայ դուները կախուած, տաճարը շինուած ու մաքրուած են։ Նոյնպէս նորոգուած է կեդրոնի փոքրիկ աւազանը որուն երկու կողմի քարաշէն սանդուխներէն վեր ելլելով յառաջացանք եւ աչքէ անցուցինք նորաշէն խոհանոցը, յարակից փուռը եւ երկու մառանները։ Ճիշդ այդ պահուն էր երբ մեր սիրուն որբերը ճաշարանի մէջ նստարաններու վրայ կարգաւ շարուած կը ճաշէին. իւրաքանչիւրին առջեւ դրուած էին իրենց յատուկ յախճապակեայ պնակները, դգալ եւ հացի բաժինը. մէկ քառորդ ժամ դիտեցինք սաներու կերը՝ լռիկ մնջիկ։ Ճաշարանէն սերտարան մտանք, ուր կարգաւ զետեղուած էին գրասեղաններ, ուսուցչի սեղանն ու աթոռը եւ առաստաղէն կախուած գեղեցիկ լամբար մը։ Ննջարանը աւելի գեղեցիկ է եւ ընդարձակ. իւրաքանչիւր որբ ունի իր մասնաւոր փայտեայ մահճակալը, գետնէն մէկ մեթր բարձրութեամբ. վրան դրուած են անկողինը, բարձ ու վերմակը. մահճակալներուն ճակատը գրուած է որբին անունն ու մականունը։

Կիրակնամուտ իրիկուն մըն էր։ Որբանոցի Հոգաբարձութեան անդամներէն մէկուն հետ գիշերեցինք Առաջնորդարանը որ շինուած է ընդարձակ պարտէզին վրայ, եւ արեւելեան ու հիւսիսային լուսամուտներէն կը տեսնուի ամբողջ դաշտը իր գիւղերով։ Արշալոյսէն մէկ երկու ժամ առաջ քնէս սթափած, ուշիկ ուշիկ մտիկ կ'ընէի սոխակներուն գեղգեղանքը որ կը լեցնէ բոլանդակ մենաստանը ու կը դիտէի գոյնզգոյն ծաղիկները, կանանչազարդ գոգերը, կը շնչէի առտուան կենսատու զեփիւռը, կ'ունկնդրէի միջատներու բզզանքին, եւ կը քրթմնջէի «Հաւուն հաւուն արթնցեալ, ձայնէր ձայնէր տատրակին, սիրասունդ սիրելոյն» հոգեմայլ մեղեդին զոր 22 տարի առաջ Մայր եկեղեցւոյ Պէզճեան վարժարանին մէջ սորված էի հանգուցեալ Արիս Յովհաննէսեանէ։ Մինչ այս խորին տպաւորութեան ներքեւ համակուած ու շրջապատուած էի, ծայր տուաւ ահա արշալոյսը, եւ վանքին փոխ-վանահայր քահանան սկսաւ երգել «Զարթի՛ք փառք իմ» հոգենուագը։ Կիրակի, գրեթէ օրն ի բուն, բարեջան Տեղ. Հայրը որբանոցի հոգաբարձութեան երկու անդամներուն հետ գլուխ գլխի տալով՝ պատրաստեց որբերու եւ պաշտօնէից ճաշացուցակը։ Խիստ գոհ եւ զուարթ կը տեսնէի տղաքը։ Քաղցրահայեացի մէջ՝ 25 որբերէն եւ փոխ-վանահայր ու միանգամայն ուսուցիչ Տ. Կարապետ քահանայէն զատ՝ կան նաեւ դռնապանը, սպասաւոր տնտես մը ու երեք մայր տնտեսուհիներ որոնց երկուքը կերակուր եփելու, լուացք ընելու, որբերը լոգցնելու, հագուստներն կարելու եւ կարկտելու պաշտօն ունին. իսկ երրորդը՝ տավար կթելու, մակարդելու, խնոցի հարելու եւ հաց եփելու։ Կան նաեւ անտառապահ մը եւ երկու փոքրիկ հովիւներ, մէկը այծարած, եւ միւսը՝ ուլարած (այս աշխատաւորները՝ բացի փոխ-վանահայրէն ու անտառապահէն՝ ձրիապէս կը մնան վանքը՝ իբր միաբան կամ որբանոցի պաշտօնեայ)։

Որբանոցի Հոգաբարձութիւնը մինչեւ ցարդ գնած է 7 8 այծեր եւ գրաստ մը, հետզհետէ պիտի աւելցնէ այծեր, ինչպէս նաեւ կովեր ալ եթէ պաճարախոտը վերջանայ քովնտի գիւղերէն։ Նորոգութեան գործերու ճարտարապետն էր Հաւուցի Աբամեան Պ. Կարապետ. շրջակայ քանի մը գիւղացիներ ալ՝ ըստ կարի աշխատեցան ձրիապէս։ Համբարձման տօնէն առաջ, քաղաքին ազգայիններէն ոմանք հանգանակութեամբ մը 14 շալիկներ պատրաստելով ղրկեցին վանքը, ազնիւ երիտասարդ մըն ալ վանքին եկեղեցին նուիրեց ապածոյ վարագոյր մը եւ ուրիշներ ալ մասնակցեցան եւ հետզհետէ կը մասնակցին իրենց ունեցածներովը։ Ս. Համբարձման հինգշաբթի օրը Տ. Եզնիկ վարդապետ պատարագ մատոյց Քաղցրահայեացի մէջ, ուր քաղաքէն եւ շրջակայ գիւղերէն 200ի մօտ երկսեռ բազմութիւն մը լցուած էր։ Եկեղեցիին փոքրութեան պատճառաւ՝ ուխտաւորներուն մեծագոյն մասը դուրս մնացած էր եւ կը ցաւէր խորապէս որ չպիտի կրնար լսել ճաշու գրքին քարոզը։ Հայրսուրբը հանրութեան փափաքը լրացնելու համար, եկեղեցիին գաւիթը ելլելով՝ հոն խօսեցաւ քարոզը։

Մեր որբերը այժմ վանքը կը մնան, որուն խաղաղիկ մթնոլորտին մէջ տարակոյս չկայ որ բարոյապէս եւ մտաւորապէս աւելի առաջ պիտի երթան, եթէ ունենան իրենց պիտանի եւ օգտակար դասագրքերը որոնք կը պակսին ու նաեւ՝ յառաջիկային մէջ՝ հմուտ ուսուցիչ մը. այս էական պէտքերուն վրայ Ս. Պատրիարք Հօր եւ կրթասէր ազգայիններու ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ։

Թերեւս ընթերցողը հետաքրքրուի իմանալու համար թէ Համբարձման տօնի հանդէսէն ի՛նչ արդիւնք ունեցաւ վանքը կամ որբանոցը. Վանք ու Որբանոց արդէն շաղկապուած են նիւթապէս, բարոյապէս եւ հոգեպէս, բայց կը ցաւիմ ըսելու թէ նոյն օրը քիչ շատ կարողութիւն ունեցող դասակարգը բացակայ էր. իսկ ներկայ եղողներն ալ՝ գրեթէ աղքատներ՝ որոնք թէեւ չխնայեցին իրենց համեստ լումաները, բայց գոյացած արդիւնքը եղաւ 140 ղրուշ։

Տ. Եզնիկ վարդապետ Վանքին եւ Որբանոցին գործերը ըստ բաւականին կանոնաւորելէ ետքը, մայիս 31ին մեկնեցաւ ասկէ եւ գնաց այցելել յարակից վիճակները, մինչեւ յառաջիկայ սեպտեմբեր վերադառնալու տրամադրութեամբ։ Հրապարակաւ շնորհակալութիւն կը յայտնենք այդ անձնուէր ու ժիր եկեղեցականին որուն անձանձիր աշխատութեան շնորհիւ կենդանացաւ Քաղցրահայեացը։

Երկնառաք անձրեւի կարօտով ամէն աչք ու հայեացք մնացած էր դէպ ի վեր։ Այս տողերը գրելու պահուս, յորդառատ եւ կենսատու անձրեւ մը սկսաւ տեղալ եւ ուրախացուց ամէն սիրտերը եւ երաշտութեան ու սովի երկիւղները փարատեցան։

Ս. Ք. ՏԷՐՈՅԵԱՆ

Բալու, 2 Յունիս

ԽԱՐԲԵՐԴԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Թղթակցութիւն «Արեւելք»ի)

Խարբերդ-Մեզրէ 9 Յունիս

Պետրոս վարդապետ 3-4 շաբաթ առաջ հաւանած ըլլալով որ Կրօն. ու Քաղաքական Ժողովները ձեռնարկեն գրել Պատրիարքարանի ի պաշտօնէ, շնորհք քարոզիչ վարդապետ մը ուղելու, այս մտօք քաղքի ու գեղի Թաղ. Խորհուրդներն ալ առաջնորդարան հրաւիրուած ըլլալով, անձամբ գացին փափաք յայտնեցին ու խոստացան նաեւ որ այն առթիւ պահանջուած ճամբու ծախքին հետ քարոզչին ամսականն ալ վճարեն յարմար կարգադրութեամբ մը. Ժողովուրդը լսեց այս բոլորը ու աչքը չորս կողմ ձգած քարոզչին կը սպասէր, երբ մեր ժողովրդաշէն վարդապետը յանկարծ խօսքը ետ կ'առնէ ու գրագրին թոյլ չի տար որ Պատրիարքարան ղրկուելիք պաշտօնագիրը խմբագրուի։

Ժողովականներ յանկարծակիի գալով վարդապետին այս ըրածէն՝ «Ինչո՞ւ այսպէս վարուեցաք կ'ըսեն, Հայր սուրբ, չէ՛ որ սկիզբէն մենք խնդրեցինք, դուք արդէն չըլլալու խօսքը տուիք. ասոր վրայ մենք քաղքի ու գեղերու ներկայացուցիչներէն ալ ստորագրութիւն առինք որ վաղը ամէնքը իրենց բաժինն վճարողներ ըլլան»։ — «Դուք ըրածնիդ չէք գիտեր, կը պատասխանէ վարդապետը, տարիներ առաջ անգամ մըն ալ ասանկ որոշում մը հետեւանքով քարոզիչ բերին Խարբերդցիները, մարդը վրան մնաց ու վանքի ցորենն ալ եթէ չըլլար՝ անօթի պիտի մեռնէր. ես Երուսաղէմ ազգական վարդապետ մը ունիմ, պիտի գրեմ որ քարոզչի պաշտօնով այդ վարդապետը գայ»։

Ժողովականները հասկնալով թէ Պետրոս վարդապետ ուրիշ կերպով չպիտի կրնայ ըմբռնել իրենց բարի նպատակը, կ'իմացնեն անոր թէ՛ գալիք քարոզչին ամէն մէկ ծախքը իրենք անձնապէս կ'երաշխաւորեն տալու, խոստանալով թէ նորեկը Առաջնորդի իրաւասութեան սահմաններուն վրայ ոտնձգութիւն չպիտի ընէ, եւ թէ նոյն իսկ հեռու պիտի նստի ելլէ իր քովերէն, եւ եթէ ուզէ ինքը, Տ. Պետրոս վարդապետ, իր օգտակար խորհուրդներուն ունկնդրող պիտի ըլլայ քարոզիչը՝ վարժապետի առջեւ կեցող աշակերտի մը պէս, միայն թէ՛ Խարբերդցին յանձին բանիբուն, հմուտ քարոզիչ վարդապետի մը, միսիոնարի ըրածին նման շրջուն քարոզիչ մը, որբանոցի ու դպրոցներու վրայ հսկելու կարող պաշտօնեայ մը պահելու բաղդը վայելէ։ Պետրոս վարդապետ սակայն, չի լսեր այս խօսքերը ու մէկ խօսքով, հոս ունենալ չուզեր ուրիշ մը որուն նկատմամբ ամէն օր պիտի ստիպուի մտածել ու նեղուիլ. իր միտքը կը հարչարուի նաեւ սա մտածումէն թէ այն ուրիշը կրնայ օր մը մէկը Խարբերդի առաջնորդ ըլլալ։

Կրօնական եւ Քաղաքական Ժողովները

չատ մը այս տեսակ ընդդիմութեանց ե-րեսէ իրենց արժանապատուութիւնը վիրաւորուած զգալով,—որովհետեւ ժողովով որոշուած ուրիշ կարեւոր խնդիրներ ալ այսպէս յետոյ ինքը իր ուզածին պէս գործադրելու յամառ էր տգէտօրէն,—բոլորն ալ հրաժարականնին տալով, առաջնորդարան չեն մտներ։

Ես հրաժարեալ Քաղ. Ժողովոյ անդամները տեսայ առանձինն. ամէնքն ալ միեւնոյն ցաւը կը յայտնեն վարդապետին դէմ։ «Ալ ամենեւին չգիտի երթանք, կ'ըսեն, որքան ալ մարդ կը ղրկէ տեսնուս, ժողովի կը հրաւիրէ. Թո՛ղ ուզածին պէս ընէ. Պատրիարք Սրբազանը մեզի չափ ու չատ աւելին գիտէ թէ՝ Պետրոս վարդապետ Խարբերդի պէս միջավայրի մը չյարմարող մէկն է, հարկ կա՞ր անոր վրայ մանր մունր ամբաստանութիւն գրել Պատրիարքարան, գրենք որ ի՞նչ ըլլայ, քանի որ չպիտի լսուի։ Քէօրէկ 6-7 ամիս է ի վեր պառակտուած է, ժողովուրդը եկեղեցիի երես չի տեսներ, պատճառը վարդապետն է. Հիւսէյնիկ նոյն վիճակը ունի տարիէ մը ի վեր. ժողովուրդը չուարեր, ընելիքը չգիտեր, պատճառը նորէն վարդապետին վրայ կը ծանրանայ. ո՞ր մէկը ըսել, կամ ա՛լ ինչ մնաց որ չըսենք այս եկեղեցականին վրայ։ Անդին քաղքին մէջ ի՛նչ կանցնի, ի՛նչ կը դառնայ, չի գիտեր. գիւղերը՝ քարընկեց մը հեռու եղող գիւղն ալ չուզեց այցելել. Նոյն իսկ եթէ այցելելու ալ ըլլայ, նոր ցաւ մը պիտի տանի, գիւղացիէն հին ու նոր պտղի հաշիւներ պիտի պահանջէ։ Մարդ հետը չի կրնար խօսիլ, բան ալ չի հասկցուիր ըսածներէն։»

Թովի գրագիրն ալ իր պատմութիւնը ունի, ասիկա ալ չատ անգամ առանց ժողովի գիտութեան կամ ո՛ր եւ է որոշում լսելու, ինքնիրեն միջամտութիւններ կ'ընէ ո՛ր եւ է փափուկ խնդրի մէջ, կ'աղտոտէ ու կը դնէ մէկդի։ Վարդապետը գրագրին պատրաստած այս գիրերը կը ստորագրէ առանց կարդալու. կամ կարդալու ատեն առանց բան մը ուղղելու։ Թաղականի կռիւներ, ապօրէն պակներ ու չատ մը խայտառակ դէպքեր, որոնց հոս հիմայ խօսքը չպիտի կրնայինք բանալ, վարդապետին ու իր գործիք գրագրին միջամտութեան հետեւանքովը երեւան եկած են։ Ս. Պատրիարք Հայրը եթէ կը կասկածի որ թղթակցի չափազանցութիւններ են ասոնք, թող հաճի հճդել այս տեղեկութիւնները ուղղակի հրաժարեալ Քաղաքական Ժողովոյ անդամներէն. եթէ ասոնց ալ չհաւատայ, հոս եկող գացող հիւր վարդապետներէն։

Ա. Բ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ.—Լա Հէէն հինգշաբթի օրուան թըւականով հետեւեալը կը հեռագրեն Թայմզի.

«Այսօր պաշտօնապէս պատուիրակներուն հաղորդուեցաւ Մ. Նահանգաց պատուիրակներուն այն նամակը որով կը պահանջէին Պ. տը Սթալ որ դեսպանախորհուրդը ուսումնասիրէ այն խնդիրը թէ աւելի աղէկ չըլլա՞ր անբռնաբարելի հռչակել ծովու վրայ անհատական սեպհականութիւնները պատերազմի ատեն։ Յայտնի չէ թէ Դեսպանախորհուրդը ատոր պիտի հաւնի՞ թէ ոչ։ Ամերիկեան պատուիրակները իրենց այդ պահանջումը կը հիմնեն նոյն իսկ հոլանտական կառավարութեան հրաւիրագրին վրայ, որուն համաձայն կրնան վիճաբանութեան առարկայ ըլլալ այն ամէն խնդիրները որոնք կապակցութիւն մը ունենան Մուրավիէվ կոմսին շրջաբերականին հետ։ Ինչ որ ալ ըլլայ, այդ խնդիրը եթէ վիճաբանութեան ենթարկուի, հաւանական է որ անգլիական պատուիրակները չմասնակցին, նկատելով որ խնդիրը Դեսպանախորհուրդին ձեռնհասութենէն դուրս է։ Զէնքերու թեան Ցանձնաժողովը ամբողջական գումարում մը պիտի ունենայ ուրբաթ օրը՝ նաւային ու զինուորական մասնաժողովներուն տեղեկագիրները լսելու համար որոնք կը վերաբերին սպառազինութիւնները սահմանափակելու և զինուորական ելմտացոյցները որոշելու խնդիրներուն։ Զինուորական մասին տեղեկագիրը ժխտողական եզրակացութեան մը կը յանգի. նոյնպէս նաւայինը։»

Լա Հէէն նոյն թուականով կը գրեն թէ կարելի է որ Դեսպանախորհուրդին նիստերը տասը-տասնհինգ օրէն փակուին։ Այս մասին թէեւ որոշ տեղեկութիւն մը չկայ, սակայն հաւանականութիւն մը կայ, ըստ որում բոլոր պատուիրակները կը փափաքին չկատարել ամուլ վիճաբանութիւններ այնպիսի առաջարկութիւններու վրայ, որոնք ընդհանուր պայմանադրութեան համաձայն, յաջողելու հաւանականութիւն չունին։ Պատուիրակները, ընդհակառակը, կը բաղձան փութացնել լուծուելու կարելիութիւն ունեցող խնդիրներու վիճաբանութիւնները և այդպէս դրական կերպով հասնիլ իրականանալի նպատակի մը։ Կամովին իրաւարարութեան վերաբերեալ Պոլսէնցլի վերաքննուած Ցայտարարութեան բոլոր տէրութեանց կողմէ ընդունուիլը գրեթէ ապահովուած կրնայ նկատուիլ։ Վերջին լուրերու նայելով, ինչպէս քանի մը անգամ ծանուցուեցաւ, իրաւարարութեան համար միջազգային դիւան մը պիտի հաստատուի Լա Հէի մէջ և կամ ուրիշ տեղ։

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Սֆաքս յածուրակին սպաները կ'ըսեն թէ Տրէյփիւս բարոյապէս ու ֆիզիքապէս լաւ վիճակի մէջ է և մեծ վստահութիւն ունի վերադատութեան հետեւանքին վրայ։ Իր փաստաբանները Պ. Պ. Լապորի ու Տըմանժ ինչպէս նաեւ Պ. ու Տիկին Մաթիէօ Տրէյֆիւս կիրակի իրիկուն Ռէն հասան։ Քաղաքը հանդարտ է։

—Պ. Տէռուլէտ կիրակի օրը ներկայ գտնուեցաւ սեղանի մը զոր տուին վերջին անգամ իր դատին մէջ իրբեւ վկայ ներկայացողները։ Պ. Տէռուլէտ ըսաւ թէ կը հաւատայ Տրէյֆիւսի մեղապարտութեանը, բայց զինուորական ատեանը եթէ անմեղ հռչակէ զայն, պիտի խոնարհի այդ վճռին առջեւ։ Բարեկարգութիւնը չխանգարուեցաւ։

ՍՊԱՆԻՈՅ ԴԷՊՔԵՐԸ.—Շաբաթ օրը Վալէնսիայի մէջ ծանր անկարգութիւններ պատահեցան։ Ոստիկան զինուորները միջամտեցին։ Ասոնք և զօրքերը պարտաւորուեցան կրակ ընել։ Քանի մը ցուցարարներ վիրաւորուեցան։ Շփոթութիւնները իրիկուան աւելցան։ Շատ մը ձերբակալութիւններ կատարուեցան։ Կիրակի նորէն անկարգութիւններ գործուեցան. Պարսէլոնայի մէջ ալ երեսուն հոգի վիրաւորուեցան որոնց մէկ քանին մահացու կերպով։

—Սարակոսայի մէջ անդորրութիւնը դրական կերպով վերահաստատուեցաւ, բայց ժողովուրդին մէկ մասը այնպիսի ընթացք մը բռնած է որով զինուորական իշխանութեանց ձեռք առած զգուշական միջոցները կ'արդարանան։ Զինուորներ կեցած են գլխաւոր փողոցներուն բերաններ։ Շփոթութիւններու ատեն վիրաւորուած տասնըմէկ հոգի դարմանուեցան կարմիր Խաչին կողմէ՝ փողոցները հաստատուած չարժուն հիւանդանոցներու մէջ. Բազմաթիւ վիրաւորեալներ ալ իրենց բնակարաններուն մէջ դարմանուեցան։ Առեւտրական Սենեակը զինուորական հրամանատարէն արտօնութիւն ուզեց յայտարարութիւն մը հրատարակելով ժողովուրդը անդորրութեան հրաւիրելու։ Հրամանատարը հաւանեցաւ և յայտարարութիւնը հրատարակուեցաւ։ Միւս քաղաքներուն մէջ անդորրութիւն կը տիրէ։

ՊԵԼՃԻՔԱՅԻ ԴԷՊՔԵՐԸ.—Կիրակի օրը Պռիւսէլի, Անվէրսի ու Լիէժի մէջ ցոյցեր տեղի ունեցան ընտրական օրինագիծին և կղերական լրագիրներուն դէմ։ Բարեկարգութիւնը չխանգարուեցաւ։ Ամբողջ երկիրը հանդարտութեան մէջ է։

Երեսփ. ժողովին չորեքշաբթի օրուան նիստը ամէնէն յուզեալն ու աղմկալիցը եղաւ։ Նիստը բացուելուն՝ ատենապետը հրաւիրեց ժողովականները որ հանդարտութեամբ վիճաբանին։ Ձախակողմը բողոքեց։ Ընկերվարական երեսփոխան Պ. Ֆիւրնէմոնը հարցուց թէ ինչո՞ւ հրապարակախօսութեանց սրահներուն մուտքը արգիլուած է հասարակութեան։ Ընկերվարական Պ. Վանտէրվելտ առաջարկեց որ այդ սրահները վերաբացուին, բայց ստուար մեծամասնութեամբ մերժուեցաւ։ Կաթոլիկ երեսփոխան Պ. Ռանքէն բեմը ելաւ. երկու ընկերվարական երեսփոխաններ Պ. Պ. Հիւպլէն ու Ֆիւռնէմոն անոր քովը կեցած ահռելի կերպով կը ուլէին և երբեմն ալ թատերական կտորներ կ'արտասանէին բարձրաձայն, որպէս զի ստենոգրաֆները չկարենան լսել ատենաբանին ձայնը։ Պ. Հիւպլէն տղոց խաղալիքի տեղ ծառայող փող մը կը հնչեցնէր։ Ունկնդիրներու սրահին մէջ լրագրապետները իրար կը ծեծէին և հասարակութիւնը «կեցցէ՛ ձախակողմը» կ'աղաղակէր։ Երեսփոխան մըն ալ ականջ կը խուլցնէր ուրիշ փողով մը։ Պ. Ռանքին տեսնելով որ անկարելի է խօսիլ բեմէն իջաւ։ Պ. Ֆիւռնէմոն, որ անոր կը հետեւէր, ոտքը սահելով գետինը ինկաւ։ Կաթոլիկ երեսփոխան մը վրան յարձակեցաւ. ասով սկսաւ ընդհանուր խառնաշփոթութիւնը։ Եօթանասունհինգ երեսփոխան իրար կը նախատէին ու կը ծեծէին կռուփի հարուածներով։ Բարապաններ հանդարտութեան կը հրաւիրէին երեսփոխանները, բայց մտիկ ընող չկար։ Այդ խառնակութեան մէջ բարապաններն ալ ծեծ կ'ուտէին։ Նոյն միջոցին բաւական ծեծ կերաւ նաեւ ալտաքին գործոց նախկին նախարար Պ. տը Մէռոտ։ Ատենապետը զինուորներու միջոցաւ պարպել տուաւ ունկնդիրներու սրահները։ Երեսփ. ժողովին նիստէն ետքը ձախակողմի անդամները քաղաքապետութեան պաշտօնատունին առջեւ երթալով հոն ճառեր արտասանեցին և յայտարարեցին թէ պիտի չառնուին իրենց խափանարար ընթացքը և խռովարարութեան դիմել, եթէ հարկ ըլլայ։ Քանի մը վաշտ զօրք և ամբողջ քաղաքապահ զինուորները ոտքի վրայ են։ Լէօբոլտ թագաւորը որ Օսթէնտ կը գտնուէր, Պռիւսէլ վերադարձաւ։ Ներքին գործոց նախարարութիւնը լուր առեր է թէ մինչեւ երեք օր ընդհանուր գործադուլ պիտի որոշուի։

—Երեքշաբթի օրը միթինկներ տեղի ունեցան ընտրական օրինագիծին դէմ. ձախակողմի բոլոր երեսփոխանները ճառեր խօսեցան այդ միթինկներուն մէջ, որոնց ցրուելու միջոցին ամբոխը ցոյցեր ըրաւ։ Ոստիկաններ և ոստիկան-զինուորները միջամտեցին։ Շատեր վիրաւորուեցան, որոնց մէջ երեսփոխաններ կան։ Բազմաթիւ անձեր ձերբակալուեցան։ Ցուցարարները կոտրտեցին կղերական լրագիրներու խմբագրատանց ապակիները։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ԽՆԴԻՐԸ.— Լոնտոնէն չորեքշաբթիի թուականով կը գրեն Մաքեննի թէ Բրէթորիայի մէջ կարծողներ կան որ թէեւ կացութիւնը ծանր է, սակայն երկու կողմէն քիչ մը բարի կամքով կարելի է խնդիրը հաշտարար կերպով կարգադրել։ Եոհաննէսպուրկ ու չրջակայքը մեծ թշուառութիւն կը տիրէ, գործերը ու աշխատութիւնները բոլորովին դադրած ըլլալուն համար։ Երկիրը երբեք այս տեսակ նեղութեան մը ենթարկուած չէր։ Լոնտոնի մէջ կարեւոր վաճառատուն մը որ հարաւային Ափրիկէի հետ գործ կ'ընէ, հեռագիր ստացեր է փութով դրամ ղրկել հոն, օգնելու համար բազմաթիւ թշուառներու որոնք դաշտերու մէջ կը թափառին և անօթութենէ կը մեռնին։ Հանքագործներու կողմէ յանձնաժողով մը պիտի կազմուի կարօտեալներուն նպաստ բաշխելու համար։

—Եոհաննէսպուրկէն կը հեռագրեն թէ օտար հպատակներու կողմէ կարգուած պատուիրակներ քննադատական մը հրատարակեր են քուէարկութեան իրաւունքի օրինագծին դէմ, զոր անընդունելի կը նկատեն, ըսելով որ անցեալին համար ազգեցութիւն չունի և խտիր կը դնէ բնիկներուն և Թրանսվալի ազգայնութիւնը ընդունող օտարականներուն միջեւ։

Եոհանէսպուրկի հրեաներն ալ միթինկ մը կազմելով սա որոշումը տուեր են.—«Նկատելով որ մտադրութիւն կայ քուէարկութենէ զրկել ամէն անոնք որ չկրնան վաւերական կերպով հաստատել թէ իրենց ծննդավայրին մէջ այդ իրաւունքը կատարելապէս կը վայելեն, միթինկը կը փափաքի գործադիր Խորհուրդի նախագահին և Խորհրդարանին ուշադրութիւնը հրաւիրել այն միաւններուն վրայ զորս այդ տնօրինութիւնը պիտի պատճառէ իրենց ծննդավայրին մէջ կատարեալ քաղաքացիի իրաւունք չվայելող հրեաներուն։»

—Թայմզ Բրէթորիայէն հեռագիր մը կը հրատարակէ թէ Օռանժի պետութեան գործադիր Խորհուրդին անդամ Պ. Ֆիչէրի պաշտօնը ըոհացուցիչ արդիւնք մը ունեցած է։ Թէեւ տակաւին բան մը յայտնի չէ, սակայն Խորհրդարանը գումարուելուն պէս պիտի իմացուի։ Քուէարկութեան իրաւունքին համար եղած նոր առաջարկութեան մասին տրուած լուրերը կանխահաս են։ Ընդհանուր կերպով յոյս կայ թէ խնդիրը բարւոք կարգադրութիւն մը պիտի ստանայ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ ԲԱՆԱԿԸ. — Նախարարաց Խորհուրդէ մը ետքը նախագահ Պ. Մաք Քինլի որոշեց հարիւր հազար հոգիի բարձրացնել ցամաքային բանակը։ Փիլիպպեանց մէջ գտնուող ամերիկեան զօրքերու թիւը 40,000ի պիտի բարձրանայ։ Մօտերս 10,000 հոգի ալ պիտի ղրկուին Փիլիպպեանները, որպէս զի Օթիս զօրավարը անմիջապէս 30,000 հոգի ունենայ իր տրամադրութեանը տակ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ.—Նորs Տոյչէ Ալկէմայնէ Զայթունկ հետեւեալ զեկոյցը կը հրատարակէ.

«Սպանիոյ Խորհրդարանը վաւերացուցած ըլլալով 1889 փետր. 12ին կնքուած պայմանադրութիւ ը՝ Քարոլինեան և Խաղաղականի ուրիշ կղզիներու վաճառման համար, որոնք տակաւին Սպանիոյ կը վերաբերէին, նաեւ Գերմանիոյ դաշնակցային Խորհուրդը և Խորհրդարանը քուէարկած ըլլալով այդ պայմանադրութեան գործադրութեանը վերաբերեալ վարկերը, վաւերացումները կարելի եղածին չափ պիտի փոխանցուին։ Հետեւաբար հաւանական է որ 1899ի յուլիսի սկիզբէն երկու երկիրներու մէջ ալ գործադրուի այն դաշնագրութիւնը որ Գերմանիոյ և Սպանիոյ միջեւ կնքուած է և որուն համաձայն փոխադարձաբար ամէն նպաստաւորեալ ազգի տրամադրութիւնները պիտի գործադրուին երկու կողմի ապրանքներուն համար ալ։ Այդ դաշնագրութիւնը վաւերացած է Գերմանիոյ դաշնակցային Խորհուրդին և Խորհրդարանին կողմէ։

ՆԻՒ ՖԱՈՒՆՏԼԷՆՏ. — Կը հերքուին այն լուրերը թէ Նիւ Ֆաունտլէնտի մէջ Ֆրանսական սեպհականութեան վրայ որսորդութեան մը առթիւ վէճ ծագած ըլլայ Ամերիկացիներու և Ֆրանսացիներու միջեւ։ Եղածը սովորական կռիւներ են Նիւ Ֆաունտլէնտի տեղական իշխանութեանց և ֆրանսացի ձկնորսներու միջեւ։ Անգլիական լրագիրները հեռագիր մը կը հրատարակեն թէ տեղական իշխանութիւնները ձկնորսի Ֆրանսական նաւ մը բռներ են, վասն զի արտօնագրի գինը վճարել չէ ուզեր։ Ֆրանսացի նաւազները մաքսատան պաշտօնեան բռնելով բացը տարեր և անկէ մակոյկի մը մէջ դրեր են ցամաք վերադառնալու համար։ Անգլիական մարտանաւէն չոգեմակոյկ մը ղրկուեր է՝ ֆրանսական նաւը բռնելու համար։

ՀԷՐՊԷՐԹ ՖՈՆ ՊԻՍՄԱՐՔ. — Պէրլինէն կը հեռագրեն թէ Գերմանիոյ Կայսրը կարեւոր պաշտօն մը՝ դեսպանական կամ նախարարական՝ պիտի յանձնէ Հէրպէրթ ֆոն Պիսմարք իշխանին։

ԱՆԳԼԻՈՅ Թագուհին անցեալ չաբթու Ալտէրշոթի մէջ ներկայ գտնուեր է 15,000 զինուորներու զօրահանդէսին։

ՌՈՒՍԻՈՅ Զարին նորածին աղջիկը, ինչպէս, յայտնի է, Մարիա կոչուեցաւ։ Նիքոլա Բ. կայսրը ասով երեք զաւակ կ'ունենայ, ամէնքն ալ աղջիկ։ Առաջինը, Օլկա մեծ դքսուհին, ծնած է 1895 նոյ. 3 15ին և երկրորդը, Թաթիանա մեծ դքսուհին՝ ծնած 1897 մայիս 29/12 յունիսին։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ.— Պէրլինէն կը հեռագրեն թէ թէ Պէօլոֆոնթէնի տեսակցութենէն ի վեր գերման կառավարութիւնը թէեւ ոեւէ խորհուրդ չէ տուած Թրանսվալի Նախագահին, սակայն Բրէթորիայի գերմանական ու հոլանտական հիւպատոսները իրենց կառավարութենէն հրահանգ ստացեր են բարեկամաբար խորհուրդ տալ Քրիւկէր Նախագահին որ աշխատի հաշտարար եղանակով կարգադրելու Անգլիոյ և Թրանսվալի միջեւ եղած գժտութիւնները։

ՔԻՆԵՐՈՒ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ. — Լորտերու ժողովին մէջ ստուար մեծամասնութիւնով մերժուեցաւ Լոնտոնի կառավարութեան վերաբերեալ օրինագծին այն յօդուածը որ կիներու իրաւունք կու տար ընտրելի ըլլալու քաղաքապետութեան Խորհուրդի անդամակցութեան համար։ Լորտ Սոլզպէրի փոքրամասնութեան հետ քուէարկեց ինպաստ կիներուն։ Միւս բոլոր նախարարները մեծամասնութեան հետեւեցան։ Երեսփ. ժողովը այդ յօդուածը ընդունած էր չահեկան վիճաբանութենէ մը ետքը։

Պ. ՉԷՄՊԸՐԼԷՆԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ. — Անգլիոյ գաղթային Նախարար Պ. Չէմպրլէն անցեալ հինգշաբթի Երեսփ. ժողովին մէջ յայտարարութիւնները ըրաւ զանազան հարցապընդումներու պատասխանելով։ Երեսփոխան Պ. Մաքլէն հարցուց թէ վերջին անգամ ի՛նչ հրահանգներ տրուած են Սըր Ալֆրէտ Միլնէրի։ Պ. Չէմպրլէն պատասխանեց. «Արդէն ըսի թէ կառավարութիւնը Սըր Ալֆրէտ Միլնէրի հրահանգ տալէ առաջ, պէտք է ստանայ Պլէօմֆոնթէնի տեսակցութեան պաշտօնական տեղեկագիրը։ Սըր Ալֆրէտ Միլնէր տեսակցութեան միջոցին եղածներէն դատ նոր առաջարկութիւն մը ստացած չէ։»

Պ. Աքոթ հարցուց որ եթէ քուէարկութեան իրաւունքի մասին Պ. Քրիւկէրի առաջարկութիւնը ընդունուի, ո՛րչափ օտար հպատակներ քուէարկելու իրաւունք պիտի ստանան։ Գաղթային Նախարարը պատասխանեց թէ որոշ բան մը չի կրնար ըսել։ Միայն սա չափը գիտէ թէ Պ. Քրիւկէր մարտ 25ի իր ճառին մէջ յայտարարած էր որ եթէ իր առաջարկութիւնը ընդունուի, այդ կերպով երեսուն հազար նոր քուէարկուներ պիտի գտնուին։

ԲԱՐԵՑՈՒՍՈՅ ԳԼՈՒԽԻՆ ՄԷՋ ՄԵԾ ՄԻԹԻՆԿ ՄԸ. — Անցեալ հինգշաբթի տեղի ունեցաւ ծանուցուած մեծ միթինկը։ Երկու հազար հոգիէ աւելի բազմութիւն ներկայ էր։ Բարեյուսոյ գլուխին քաղաքապետը, որ կը նախագահէր, միթինկը բանալով յայտարարեց թէ գումարման նպատակն է աւելցնել Սըր Ալֆրէտ Միլնէրի իշխանութիւնը։ Գլխաւոր ճառը խօսեցաւ նախկին ընդհանուր դատախազ Պ. Կրահամ որ յայտարարեց թէ խնդիրը լուծելու միակ միջոցն է հաւասար իրաւունք տալ՝ թէ՛ առաջինըն և թէ վերջերը Թրանսվալի մէջ բնակութիւն հաստատողներուն։ Պ. Կրահամ ըսաւ թէ գործելու ժամը հնչած է և թէ Պ. Քրիւկէր եթէ տեղի չտայ, հետեւանքը պատերազմ պիտի ըլլայ։ Պ. Կրահամ եզրակացուց ըսելով որ Սըր Ալֆրէտ Միլնէր ամէնէն նուազագոյն առաջարկութիւնները ըրած է։ Պ. Կրահամի բանաձեւը թէ ամէն ազգի օտարականները Պոէրներուն հաւասար իրաւունք ունենան, միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ։ Միթինկը որոշեց որ այդ բանաձեւը ղրկուի Սըր Ալֆրէտ Միլնէրի, խնդրելով որ զայն հեռագրով հաղորդէ Անգլիոյ գաղթային նախարարին։

ԵՈՀԱՆՆԷՍՊՈՒՐԿԷՆ կը հեռագրեն Սթանտարտի թէ Քրիւկէր նախագահը որոշեր է առաջարկել Խորհրդարանին որ 1889էն ի վեր Թրանսվալ հաստատուող բոլոր օտար հպատակներուն ինչպէս նաեւ Թրանսվալի ազգայնութիւնը ընդունողներուն քուէարկութեան իրաւունք տրըուի։ Ասոնցմէ դուրս գտնուողները եօթը տարի Թրանսվալ բնակելէ ետքը այդ իրաւունքին պիտի արժանանան։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ առեւտրական ու երկրագործական նախարարը՝ երաշտութենէն նեղուող գիւղացիներուն օգնելու համար, հետեւեալ հրահանգները տուաւ երկրագործական սնտուկներուն.

1. Անմիջապէս ստոյգ տեղեկութիւններ առնել վնասուած արտերուն վրայ, 2. Դրամ փոխ տալ երաշտութեան զոհերուն՝ հաւաքական երաշխաւորութիւններ ստանալով, և ի հարկին անշարժ կալուածներ աւանդ առնել եթէ փոխառուն անձնական վարկ չունենայ։ 3. Թէ՛ անշարժ կալուած և թէ անձնական վարկ չունեցող այն արկածեալներուն որոնց փոխառութիւն ընել կարելի չըլլայ, անոնց ցուցակը պատրաստել՝ պետութեան գանձէն նպաստ խնդրելու համար։

Երկրագործական սնտուկներու կեդրոնական վարչութիւնը գաւառային սնտուկներու դրամադլուխները աւելցուցած է գիւղացիներուն փոխատուութիւն ընելու համար թէ՛ անոնց ապրուստին և թէ սերմի յատուկ ցորեն գնելու նպատակով։

—Սոբրանիէի անցեալ չորեքշաբթի օրուան նիստին մէջ հանրօգուտ շինութեանց նախարար Պ. Թոնչէվ օրինագիծ մը ներկայացուց, առաջարկելով դադրեցնել Սարամպէյէն Զըրրան և Քէօսթէնտիլէն մինչեւ սահմանագլուխ շինուելու վրայ եղած երկաթուղիի գիծին աշխատութիւնները, մինչեւ որ օսմ. կայս. կառավարութեան հետ պայմանադրութիւն մը կնքուի, այս վերջին գիծը Էյրի Բալանկա-Քումանովայի գիծին միացնելու համար։

Հրատարակուեցաւ
ՏՈՔ. Ն. ՏԱՂԱՎԱՐԵԱՆԻ
ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ
ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ
Պատկերազարդ գործը
362　　Գին 6 ղրշ.　　9—14

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Պոլսոյ ատտիճան տրուեցաւ Օսմ. Պանքային տնօրէնի օգնական Բանձիրի պէյի։ Իւլայի Բ. աստիճան՝ Այտընի նահանգին Թիրէ գաւառակին գայմագամ Խալիլ Րիւշտի էֆ.ի։

—Դաւրէժի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս անուանուեցաւ Սուլինայի ընդհանուր հիւպատոս Պէհա պէյ, որուն յաջորդեց Քիրմանշահի ընդհանուր հիւպատոս Պէքիր Սամի պէյ։ Քիրմանշահի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս անուանուեցաւ Գրաեովայի հիւպատոս Ահմէտ Մունիֆ պէյ որուն յաջորդեց Պաթումի փոխ-հիւպատոս Բէյխարի էֆ.։ Ասոր յաջորդեց Բ. Դրան հիւպատոսական գործոց դիւանի քարտուղարներէն Սաատի պէյ։

—Զաթալճայի Պէօյիւք Չէքմէճէ գաւառակին նախպ անուանուեցաւ Գասամի դատարանին քարտուղարներէն Մէհմէտ Էմին էֆ.։ Գասթէմունիի Իննէպոլու գաւառակին նախպ անուանուեցաւ Օրտուի նախկին նախպ Իսմաիլ Հագգը էֆ.։ Ատանայի Անամուր գաւառակին նախպ անուանուեցաւ Արաճի նախորդ նախպ Մուսթաֆա Լութֆի էֆ.։ Այտընի Մէնէմէն գաւառակին նախպ անուանուեցաւ Օրտուի նախորդ նախպ Մուսթաֆա Ապտիւլնաֆի էֆ.։ Նոյն նահգին Սէֆերիհիսարը Զէյմէ գաւառակին նախպ անուանուեցաւ Վոլոյի միւֆթի Համտի էֆ.։ Նոյն նահանգին Սալիհլու գաւառակին նախպ անուանուեցաւ Կէյվէի նախորդ նախպ Մէհմէտ էֆ.։ Խարբերդի Պէհէսնի գաւառակին նախպ անուանուեցաւ Բազարճըքի նախորդ նախպ Օսման էֆ.։ Վանայ Շէմտինան գաւառակին նախպ անուանուեցաւ Արճէշի նախպ Էմին էֆ.։

—Բ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Պաղտատի Նագիպ-իւլ-էշրաֆի դայմագամ Սէյիտ Ապտիւրրահման էֆ.ի։

—Լիագաթի ոսկի չքանշան՝ արքունի կալուածներու յանձնաժողովին նախագահ Հիւսէին Թիքրի էֆ.ի և կայս. շէնքերու տնօրէն Նազըմ փաշայի։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆԸ.—Իտալիոյ դեսպան Պ. Բանսա որ երէկ արձակուրդով մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս, կիրակի օրը կայս. պալատ հրաւիրուեցաւ Թէչի սեղանի։ Պ. Բանսա նոյն օրը Թարապիայէն Տոլմա Պաղչէ իջաւ դեսպանատան չոգեմակոյկով և անկէ Եըլտըզի կայս. պալատը գնաց։ Դեսպանին կը հետեւէին խորհրդական կալինա կոմսը և առաջին թարգման Պ. Քանձա։ Պ. Բանսա կայս. պալատան ընդունելութեան սրահին մէջ պահ մը հանգիստ առնելէ ետքը պատիւ ունեցաւ ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։ Կայս. ունկնդրութենէն ետքը դեսպանը հրաւիրուեցաւ Թէյի սեղանի։ Ներկայ էին նաեւ պալատական բարձրաստիճան պաշտօնատարներ։ Պ. Բանսա կէս գիշերին Թարապիա դարձաւ, իր հրաժեշտի ողջոյնը մատուցանելէ ետքը։

—Դեսպանը շաբաթ օրը այցելութիւն տալով Մեծ-Եպարքոսին ու Նախարարներուն, հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց։

—Պ. Բանսա երէկ իրիկուն Հռոմ ուղեւորեցաւ Արեւելեան ճեպընթացով։ Խարիճիէի արարողապետի օգնական Ղալիպ պէյ և կայս. թիկնապահ Մէհմէտ փաշա Սիրքէճի երթալով ողջերթ մաղթեցին դեսպանին։

—Խորհրդական կալինա կոմսը գործակատարի պաշտօն պիտի վարէ դեսպանին բացակայութեանը միջոցին։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ. — Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվ անցեալները Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւը ունեցած միջոցին, յայտարարեր է թէ Ռուսիոյ կայսրը չատ գոհ է Թուրքիոյ և Ռուսիոյ յարաբերութեանց բարւոք վիճակին համար։ (Սէրվէթ)

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — Գերմանիոյ կայսրը, կ'ըսէ Սէրվէթ, շնորհակալութիւն յայտներ է այն նուէրներուն համար զորս Վեհ Սուլթանը ղրկած էր Քամրոնէլվէնէր փաշայի միջոցաւ։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄ.— Վեհ. Սուլթանը հրամայեց որ օսմ. նաւատորմը նոր դրութեան համաձայն աւելի կանոնաւոր վիճակի մը վերածուի և Թէրսանէի մէջ մարտանաւերու շինութիւնները ու նորոգութիւնները կանոնաւոր կերպով և փութով կատարուին։

ՍԵՐՊԻՈՅ դեսպանատան խորհրդական Պ. Քրիսթիչ երէկ կայս. պալատ երթալով տեսակցեցաւ առաջին քարտուղար Թահսին պէյի հետ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ օսմ. գոմիսէր Նէճիպ էֆ. Մէյհամէ ուրբաթ օրը այցելութիւն տուեր է Պուլկարիոյ իշխանին եղբօրը՝ Սաքս-Քոպուրկի Ֆիլիպ իշխանին, որ հետեւեալ օրը գոմիսէրութեան պաշտօնատունը երթալով փոխադարձ այցելութիւն տուեր է Նէճիպ էֆ. Մէյհամէի։ Իշխանը Սոֆիայէ մեկնած միջոցին օսմ. գոմիսէրը կայարանը երթալով ողջերթ մաղթեր է։

ԹՂԹԱՏԱՐ-ԱՂԱՒՆԻՆԵՐ. — Զաթալճայի մէջ եւրոպական դրութեամբ մասնաւոր տեղեր շինուած են՝ թղթատարաղաւնիներ մարզելու համար։ Վեհ. Սուլթանը բաւական թուով աղաւնիներ ղրկել տուած է Զաթալճա։

ՍԷՅՖՈՒԼԼԱՀ ՓԱՇԱ Թուրքեւսերպիական սահմանագլուխը ղրկուած ըլլալով, Թուրքեւհելլէն սահմանագլուխին զինուորական դիրքերուն հրամանատարութիւնը յանձնուեր է Ջէֆի փաշայի։

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆԸ.—Ռուսիոյ դեսպանը և դեսպանատան քանի մը պաշտօնեաներ կիրակի օրը Պէյքօզ երթալով զբօսական պտոյտ կատարեցին։

—Ֆրանսական դեսպանն ալ քանի մը հիւրերու հետ ծովային պտոյտ մը կատարեց նոյն օրը մինչեւ Գավագ։

—Անգլիոյ դեսպանը ու Լէտի Օ'Քոնոր կիրակի օրը Գանտիլլի գացին։

—Ամերիկեան դեսպանը ու տիկին Շթրաուս կիրակի օրը սեղան մը տուին, որուն ներկայ գտնուեցան Շուէտի ու Հոլանտայի դեսպանները։

ԲՐԻՒՔՍԷԼԻ ամբողջութեանց շինութիւնները աւարտեցան. միայն չորս խոշոր Թնդանօթներ զետեղելու գործը մնացած է։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.—Անցեալ հինգշաբթի Իզմիրէն հազար չորս հարիւր գաղթականներ Սուրիա ղրկուեր են։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Ուրբաթ օրը Աղեքսանդրիոյ մէջ ժանտախտի չորս դէպքեր պատահեր են։ Վարակեալներէն մէկը իր տանը մէջ մեռած գտնուեր է։ Շաբաթ օրն ալ երկու դէպք պատահեր են։ Դարձեալ վարակեալներէն մէկը իր տանը մէջ մեռած գտուեր է։

—Պասրայի Պէչնէնիի անուն տեղը քարանթինայի շէնք մը հաստատուեր է վերադարձող ուխտաւորներուն համար։

ՊՈԼՍՈՅ ապահովութեան Մնտուկին հաշուակալ Էչէֆ պէյ, ինչպէս երէկ ծանուցինք, պաշտօնեան եղած և անոր փոխանորդաբար յաջորդած է Երկրագործական Պանքայի պաշտօնեաներէն Իզզէթ պէյ։ Պէնիչ յանձնաժողովը ամէն օր նոր զեղծումներ երեւան կը հանէ և հաստատուած բաց, կ'ըսէ Մոնիթէօռ, հետզհետէ աւելի կը մեծնայ։

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԼՈՅՍ.—Կայս. իրատ մը հրամայած է որ Պետական Խորհուրդը կանոնագիր մը պատրաստէ տուներու մէջ ելեկտրական լոյս գործածելու համար։ Պետական Խորհուրդը այդ կանոնագիրը պատրաստած և Նախարարաց Խորհուրդին ալ վաւերացուցած է։ Կանոնագրին գլխաւոր տրամադրութեանց համաձայն, կ'ըսէ Մոնիթէօռ, ստորերկրեայ ճամբաներ բանալը արգիլուած է, արիւծի և կամ ո և է վնասի պատասխանատուութիւնը շինքին տիրոջը պիտի պատկանի. քաղաքապետութիւնը պիտի կատարէ ելեկտրական լոյսի խողովակներու ձեւակերպութիւնները։

ԵՓՐԻԿԵԱՆ ՏՐԻՊՈԼԻՍՈՅ առջեւ նաւահանգիստ մը շինելու համար Պ. Քոթան, Սէլանիկի նաւահանգիստին արտօնատէր Պ. Պարթէլիոսի անունով, կայս. անձնական Գանձուն Նախարարութենէն արտօնութիւն ուզեր է։

ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ.— Վիէննացի Պ. Կոպլէն որ Ռուսճուքի մէջ հաստատուելիք ցուցահանդէսին մասին [illegible] Պոլսոյ մէջ ալ առեւտրական, արհեստներու և երկրագործական ցուցահանդէս մը կազմակերպելու համար։ Կայս. կառավարութիւնը [illegible] ծախք մը պիտի չընէ, Պ. Կոպլէն [illegible] այդ գործը [illegible] Պոլսոյ մէջ [illegible]

ՉԱՐՔԻՈՍ յունական աղջկանց վարժարանին մրցանակաբաշխութիւնը կիրակի օրը կատարուեցաւ։ Ներկայ էին Ցոնց Ս. Պատրիարքը, սինոդականները, յոյն հասարակութեան երեւելիները, կրթական նախարարութենէն կողմէ ներկայացուցիչ մը, Հելլէն դեսպանատան գործակատարը և ուրիշներ։ [illegible] Ցոնց Ս. Պատրիարքին անունը [illegible] Վարժարանին մասնաւոր [illegible] օրիորդները [illegible]

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ. — Անատոլուի երկաթուղիներուն վարչական Խորհուրդին նախագահ Պ. Զանդեր, անցեալ օր առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարար Զիհնի փաշայի հետ տեսակցած միջոցին, յայտարարեր է Ն. Վեհ. Պաղտատ երկաթուղիի գիծին անցնելիք տեղերը քննելու համար գերման ճարտարագէտներ [illegible] պիտի երթան։ Նախ Զանդեր [illegible] հրամանատարութեան [illegible] գիծին [illegible]

ՀԱՆՔԵՐՈՒ մասին նահանգներու մէջ քննութիւն կատարելու պաշտօն ունեցող մարմինը, որուն պետն է գերմանացի Պ. Վլայս, փութով ճամբայ պիտի ելլէ։ Այդ պաշտօնեաները կրկին ամսաթոշակ պիտի ստանան [illegible] և երկու [illegible] իրենց ամսաթոշակներէն [illegible]

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութիւնը նկատելով որ Հալեպ [illegible] եղած մաքսային [illegible] տեղեր ղրկուին, տեղին մաքսատան պաշտօնեաները [illegible] տեղեկագիր [illegible] Բ. Դուռնէն։

ՓԻԼԻՍՒ նահանգին Մուէթիքի գաւառակին մէջ նախնական վարժարաններ պիտի հաստատուին։

ԵՐԵԿՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀՆԵՐԸ.—Երէկ ժամը 5ուկէսին Րումէլի Հիսարի բերդին հրջափակին մէջ հրդեհ ծագելով երկու փայտաշէն տուներ այրեցան։ Կրակին առաջքը առնելու համար՝ երրորդ տուն մը այրած միջոցին փլցուեցաւ։

—Երէկ ժամ 7ին Սկիւտարի Չինիլիլի խանին մէջ երկու սենեակ այրեցան։

—Երէկ նոյն ժամուն Սկիւտարի մէջ Լիպատէի կողմը Հըէից Խախամապետի գայմագամին բնակած քէօշկէն հրդեհ ծագեցաւ, բայց շուտով առաջքը առին։

—Ղալաթիոյ Քէմէր Ալթը Թաղին մէջ ալ երէկ տուն մը բռնկեցաւ, սակայն ժամանակին հասնելով մարեցին։

ՀՈԼԱՆՏԱԿԱՆ դեսպանը այս շաբթու Լա Հէյ պիտի երթայ արձակուրդով։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանի քաղաքային ճիւղէն այս տարի տոքթորութեան վկայական ստացած են Ազիզ Ահմէտ էֆ. Թէվֆիգ Ահմէտ էֆ. Յակոբ Սէրվէթ էֆ. (Եոզղատցի), Բանչօ Մաչօ էֆ. Սթավրի Վասիլիատի էֆ. Բանաեօթ Նիքոլայիտի էֆ. Խաչիկ էֆ. Գալուստ Փափազեան (Տիվրիկցի), Մէհմէտ Քէմալ էֆ. Տիմոթէն Բոլիխրոն էֆ. Ալի Րիզա էֆ. Արիսթաքի Եուանիտի էֆ. Միհրան էֆ. Պետրոսեան (Ատանացի), Եանի Լէֆթէր էֆ. Քէրիմ Ապտիւլահիտ էֆ. Եասէֆ Եուսա էֆ. Կարապետ էֆ. Պետրոսեան (Գըրշէհիրցի), Կարապետ էֆ. Մկրտիչեան (Կեսարացի), Գէորգ էֆ. Յարութիւնեան (Կ. Պոլսեցի), Խրիսթօ էֆ. Եանի, Իսաք Էլպազիլ էֆ. Նիքոլա Միխաիլ էֆ. Իշուլա Շամի էֆ. և Իսաք Հարոն էֆ.։

ԿԱԼԱՑԻ օսմ. ըն. գն. հիւպատոս և Դանուբի միջազգային յանձնաժողովին անդամ Ս. Ազարեան էֆ. ու Տիկին Ազարեան երէկ մայրաքաղաքս եկան։

ՆԱՀԱՆԳԱՑ իմտական քննիչներուն տրամադրութեանը տակ վեց հարիւրական ղրուշ ամսաթոշակով մէյ մէկ քարտուղար պիտի գտնուին։

ԾՈՎԱՅԻՆ նախարարութիւնը օսմ. առեւտրական շոգենաւերու և առագաստանաւերու ընդարձակ մէկ վիճակագրութիւնը պատրաստել կու տայ։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ նախնական ատեանը հինգ ոսկի տուգանքի և դատական ծախքերու վճարման դատապարտեց Բերայի հրեաներուն մուխթար Մոիզը որ Տանեալ անուն հրեայի մը կրկին անգամ Օսմանիէ Թէզքէրէսի առնելու պատճառ եղած էր։

ՊԱՆՏՐՄԱՅԷՆ Սոմա երկաթուղիի գիծ մը շինելու ծրագիրը Պետական Խորհուրդին կողմէ քննուած է և քանի մը օրէն պիտի մատուցուի Մեծ-Եպարքոսին։

ՔԱՐԱՓՆԵՐՈՒ սակացոյցին համար պատրաստուած ծրագիրը Բ. Դրան կողմէ ղրկուեցաւ առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան՝ քննուելու։

ՁԿՆԱՐԱՆ.—Հանրային Պարտքի վարչութեան կողմէ հաստատուելիք նոր ձկնարանը Ոսկեղջիւրի մէջ պիտի շինուի։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ու Թղթատարական վերատեսչութեան վարչական Խորհուրդը նկատելով որ իր վրադումները շատ են, մասնաժողով մը կազմեր է նոյն վարչութեան պէտքերու գնումը նուազուրդով կատարելու և արդիւնքը Խորհուրդին հաղորդելու համար։

ՀԱՆՐԱՑԻՆ ՊԱՐՏՔԻ վարչութեան պաշտօնատունին մէջ խնայողական ճաշարան մը պիտի հաստատուի, միմիայն նոյն տեղի պաշտօնեաներուն համար։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ Վէնեիա շոգենաւը որ Թրիէսթէն կու գար, երէկ առտու խըրեցաւ Այսթէֆանոսի առջեւ։ Ուղեւորները ուրիշ շոգենաւով մը Նաւահանգիստ փոխադրուեցան։ Վէնեիա վնասուած չէ։ Նոյն Ընկերութենէն ուրիշ երկու շոգենաւ կ'աշխատին զայն ազատելու։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆ.—Սէրվէթ կ'իմանայ թէ իտալական Ընկերութեան շոգենաւերէն մէկը Եւրոպայէն բորակ բերեր է օսմ. նաւահանգիստները և անկէ ալ ուրիշ տեղեր ղրկեր է։ Ձեռնհաս իշխանութիւնը իմանալով քննութեան ձեռնարկեր է։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ նահանգին անտառներու քննիչ կարգուեցաւ Իզմիտի անտառներու քննիչ Թալաթ էֆ.։

ՇՈԳԵՆԱՒԻ ՄԷՋ ԾՆՆԴԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆ.—Կիրակի օրը Շիրքէթի 34 թիւ շոգենաւը որ ժամ 8.45ին կամուրջէն ելած էր, Չէնկէլքէօյի առջեւ հասնելուն՝ գերմանացի ջղի կին մը, որ Փաշա Պաղչէի ապակեղինաց գործարանին մէջ գործաւորի մը ամուսինն էր, ծննդաբերութեան ցաւեր զգաց։ Շոգենաւին մէջ դիպուածով գտնուող դայեակ մը և թուրք տիկիններ անմիջապէս հարկ եղած օգնութիւնը ըրին և գերմանուհին զաւակը ծնաւ։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ԱՐԿԱԾ.—Երէկ Թոփխանէի կողմերը Թրամուէյի կառք մը Թանաշ անուն նպարավաճառ մը կոխոտեց որ կզակէն թեթեւ կերպով վիրաւորուեցաւ։

ՈՃԻՐՆԵՐ.—Պիղայի մէջ մօտերս պիտի դատուին Թալիպ անուն մարդ մը ու կինը Ֆաթմա որոնք Զավուշ գիւղին մէջ Զէյնէպ անուն կին մը ու երկու տարեկան աղջիկը իրենց տունը հրաւիրելով երկուքն ալ խեղդամահ ըրած և դիակները պարկի մէջ դնելով գիւղին մօտ տեղ մը նետած էին։ Շարժառիթը վրէժխնդրութիւն էր։

—Իզմիտի մէջ ալ մօտերս պիտի դատուին Պալթաճըօղլու Մէհմէտ, Նազիֆ, Նալպանտօղլու Հիւսէին և Հոճաօղլու Սալիհ, որոնք Գանտրայի մէջ արնավուտ Ալի անուն անձը՝ հինգ-տասը մէճիտիէն կողոպտելու համար՝ կայնեավ սպաննած և մարմինը ջրհորի մը մէջ նետած էին։

—Իզմիտի դատարանը պիտի դատէ նաեւ Մէհմէտ Խալիլ ու Հասան անուն անձերը որոնք Գանտրայի մէջ վրանաբնակ գնչու մը, կինը ու տղան սպաննած էին գողութեան համար։

—Եղեռնադատ ատեա՞ն պիտի դատէ Էսկիզաղարացի Նուրի անուն մարդ մը որ Ֆուատ անուն պատանիի մը համար իր հետ մրցող Ահմէտ էֆ.ն սպաննած էր զմելիով։

—Կիրակի գիշեր Պէյքոզի կողմերը Ինկիլիզցի Իսմայիլի դիակը գտնուեցաւ պորտէն զարնուած և Տէնիզլիցի Սալիհ ալ կուրծքէն վիրաւորուած։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Քաղաքական ժողովի ատենապետ Բարձր. Յարութիւն փաշա Տատեան երէկ իրիկուն Ս. Պատրիարք Հօր տունը երթալով, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ն. Սրբազնութեան հետ։

—Նպաստից Յանձնաժողովը այս առաւօտ գումարուեցաւ Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։ Կը յիշուի թէ Գրենական Յանձնաժողովը կազմալուծուած ըլլալով, անոր գործառնութիւնները Նպաստից Յանձնաժողովին յանձնուած էին։ Գրենական Յանձնաժողովին դիւանը ներկայանալով, պատրաստականութիւն յայտնեց իր տրամադրութեան ներքեւ գտնուած գիրքերը փոխանցելու։ Սակայն Նպաստից Յանձնաժողովը որոշեց գիրքերու փոխանցումը՝ Գրենական Յանձնաժողովին համարատուութեանը հետ մէկտեղ ընդունիլ։ Յանձնաժողովը խորհրդակցութիւններ կատարեց՝ Որբանոցներու և Պատրիարքարանի կողմէ նպաստընկալ վարժարաններու համար պէտք եղած գիրքերու հայթայթման միջոցներուն վրայ։

—Կը լսենք թէ Ճանիկի առաջն. Տեղապահ Տ. Բարգէն Ծ. վարդապետ Մուշ երթալէ և իրեն յանձնուած հովուական նոր պաշտօնը ստանձնելէ առաջ, մայրաքաղաքս պիտի գայ։ Իսկ իր յաջորդը, Տ. Գնէլ վարդապետ, Արմաշի Դպրեվանքը այցելելէ ետքը պիտի երթայ Սամսոն։

—Թիֆլիսի առաջնորդին համար Պոլսական թերթի մը մէջ գրուեցաւ թէ որ և է հիւրասիրութիւն չէ ցուցուցեր Տաճկաստանցի չորս Նորապսակ եպիսկոպոսներուն, եւ այլն։ Որովհետեւ այս տեղեկութիւնը կերպով մը կը հակասէր նախապէս մեր իմացած ու հրատարակածը,—այդ եպիսկոպոսներէն մէկ քանիին տպաւորութիւնները Արեւելի մէջ օրը օրին արձանագրելնուս առթիւ,—հետաքրքիր եղանք ստուգելու թէ ի՞նչ էր արդեօք որ Սուրէնեանց Տ. Գէորգ արքեպիսկոպոսը մեծարեր է զանոնք ու ընկերացեր է անոնց պտոյտներուն, մինչեւ նորապսակները պանդոկ իջեւանած էին։ Եւ ահաւասիկ մեզ պատմուած մանրամասնութիւնները։

Տ. Յովսէփ Այվազեան, Տ. Մովսէս Կէօմիւշխանեան և Տ. Յովհաննէս Արշարունի եպիսկոպոսները, ի դարձին Էջմիածնէ, այցելութիւն տուեր են Թիֆլիզի առաջնորդին որ ճաշի հրաւիրեր է զանոնք, բայց որովհետեւ նոյն իրիկուան համար Տ. Գիւտ քահանային սեղանի երթալ խոստացած էին, յաջորդ օրուան համար ընդուներ են Առաջնորդին հրաւէրը։ Յաջորդ օրը, Առաջնորդարանին մէջ ճաշելէ և պատուասիրուելէ ետքը, այցելութեան ելեր են քաղքին եկեղեցիներուն ու գլխաւոր հաստատութիւններուն։ Առաջնորդը ինք անձամբ ընկերացեր է անոնց. առաջին կառքին մէջ բազմեր է Սուրէնեանց արքեպիսկոպոս՝ Արշարունի Յովհաննէս եպիսկոպոսին հետ. երկրորդին մէջ՝ Ռոտոսթոյի և Պիլէճիկի առաջնորդները։ Կեսարիոյ առաջնորդը միայն չէ ուզեր երթալ Առաջնորդարան և հետեւաբար չէ մասնակցեր այս այցելութեանց։ Իսկ Տ. Գիւտ քահանայի սեղանի հրաւէրին Տաճկաստանցի չորս եպիսկոպոսները խմբովին գացեր են։

—Պանտրմայէն հետեւեալ տեղեկութիւնները ստացանք այս առաւօտ. «Քաղաքիս մէջ, այս օրերս ամէնէ՛ն աւելի խօսուող ու ամէնէ՛ն բերկրալից պարագան, վիճակիս առաջնորդական նորընտիր տեղապահ Հօր՝ Տ. Թաթէոս վարդապետի փութկոտ ժամանումն է հոս։ Ժողովուրդը երկար ատենէ ի վեր անձկանօք կը սպասէր արդէն այս բարեդէպ գալուստին։ Ա՛լ այնպէս կը հաւատանք թէ՝ երբե՛ք տրտնջալու պէտքը պիտի չզգանք, քանի որ վերջապէս կ'արժանանան իրենց փափաքին, իրենց շուրջը ունենալով հոգեւոր հովիւ մը, որ իր իրաւասութեան ներքեւ գտնուած ամէն գործ խղճմտօրէն վարելու հաւատքը կը ներշնչէ մեզ։ Անցեալ հինգշաբթի վայելեցինք իր ներկայութիւնը, որուն ի տես ամէն ծանօթ և բարեմիտ ազգայիններ խնդակցական շնորհաւորութիւններ մատուցանելու մասին չփութացան։ Ուրախ է առհասարակ ամէն մարդ. ուրախ՝ Թաղ. Խորհուրդը որ իր գլուխ կը գտնէ անձնըւէր գործակից մը։

«Տ. Թաթէոս վարդապետ կիրակի օրը գեղեցիկ քարոզ մը խօսեցաւ։ Շատոնց ի վեր նմանը չտեսնուած հոծ բազմութիւն մը կ'ունկնդրէր։ Այդ օրը կարդացուեցաւ նաեւ Պատրիարքական այն կոնդակը որ Թաթէոս վարդապետին պաշտօնը կը ծանուցանէ. միայն թէ անուս քահանայի մը կողմէ կարդացուելուն պատճառաւ, ժողովուրդը շատ բան չկրցաւ հասկնալ այդ կոնդակէն։ Ամէն պարագայի մէջ, ժողովուրդը գոհ է իր նոր տեղապահէն և կասկածելու պատճառ մը չունինք թէ՝ միեւնոյն փոխադարձ զգացումները աւելի՛ ուժգնապէս կը բաբախեն մեր երիտասարդ եկեղեցականին սիրտը։»

—Ռոտոսթոյի Գաւառային, Կրօնական ու Քաղաքական Ժողովները պաշտօնապէս ինչպէս նաեւ քաղաքին ծանօթ ազգայինները անհատապէս, նամակներ ուղղելով իրենց առաջնորդ Տ. Յովսէփ եպիսկոպոսին, շնորհաւորեր են իր եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւնը և փափաք յայտնած են ժամ առաջ իր վերադարձը ողջունելու։ Չենք կարծեր սակայն որ Տ. Յովսէփ եպիսկոպոս կարենայ անմիջապէս իր թեմը ուղեւորիլ, վասնզի՝ ինչպէս կը յիշուի՝ իբրեւ անդամ Կրօնական Ժողովին, պիտի հրաւիրուի ներկայ գտնուիլ անոր մէկ կամ երկու գումարմանց, Արմաշի Դպրեվանքին վերատեսուչ Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս Դուրեանին հետ, որ նոյնպէս մայրաքաղաքս պիտի գայ այդ նպատակով, որպէս զի Կրօն. Ժողովը մեծամասնութիւն ունենայ կարգ մը կարեւոր խնդիրներու մասին որոշում կարենալ տալու համար։

—Նոյնպէս շնորհաւորական նամակներ ստացած են Պրուսայի ու Պիլէճիկի առաջնորդները։ Առաջինը մտադիր է ժամանակ մը մայրաքաղաքս մնալ, իր անձը դարմանելու համար. երկրորդը իր թեմը պիտի ուղեւորի ի մօտոյ, այնտեղէն ղըրկուելիք պատգամաւորութեան մը առաջնորդութեամբ։ Իսկ Տ. Տրդատ եպիսկոպոս Պալեան որ, ինչպէս արդէն ծանուցինք, շնորհաւորական հեռագիրներ ստացած է Կեսարիայէն, Մանիսա իր ծնողաց այցելելէ ետք պիտի ուղեւորի իր պաշտօնատեղին։ Հետեւաբար զինքը առաջնորդելու համար կարգուած պատգամաւորութիւնը մինչեւ Պոլիս չպիտի գայ։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Տիկին Էլպիս Գ. Մինասեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի մէկ օսմ. ոսկի նուիրած է Հիւանդանոցիս՝ Գրիգոր էֆ. Ալեքսանեան։

—Օր. Հայկանուշ Պէյազեանի ամուսնութեան առթիւ՝ փոխան ծաղկեփունջի 55 ղահեկան նուիրած են Հիւանդանոցիս՝ Տէր և Տիկին Խարայէեան։

(Հոգաբարձութիւն)

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ուսուցչական ընտրելիներու Քննիչ Յանձնաժողովին

Ուսուցչական ընտրելիներու Քննիչ Յանձնաժողովը իր աշխատութեան ծրագիրը պատրաստեց հետեւեալ կերպով, ըստ հրահանգի քննութեան ընտրելեաց ուսուցչութեան՝ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Ուսումնական Խորհրդոյ.

Ա.— Ուսուցչական ո՛ր և է կարգի վկայական ստանալ փափաքող անձինք պարտաւոր են գրաւոր կերպով դիմել Քննիչ Յանձնաժողովոյ յառաջիկայ Նիստին որ տեղի պիտի ունենայ Յուլիս 2ին, ներկայացնելով անոր միանգամայն 1. Իրենց մկրտութեան վկայականը. 2. Իրենց դպրոցական վկայագիրը և իրենց բնակած Թաղին Ասագերեցին ու Թաղական Խորհուրդին վկայութիւնը՝ իրենց վարուց ու բարուց և մաքրութեան մասին, եթէ օգնական-ուսուցչութեան վկայական կ'ուզեն ստանալ. 3. Իրենց օգնական-ուսուցչութեան վկայականը, եթէ կ'ուզեն գլխաւոր դասատուի կամ մանագէտ ուսուցչի վկայական ստանալ, ինչպէս նաեւ այս պարագային մէջ իրենց շրջանակի կրթական Տեսչին ու այն վարժարաններուն, յորս պաշտօնավարած են, տեսուչներուն ու խնամակալ Թաղ. Խորհուրդներուն և Հոգաբարձութեանց վկայութիւնը՝ բարւոք ծառայութեան. 4. Համառօտ տեղեկութիւն մը իրենց անցեալ գրաղմանց ու պաշտօնավարութեանց վրայ։

Բ.—Յանձնաժողովը որոշեց բացարձակապէս մերժել այն ամէն ընտրելիները որոնք յուլիս 2էն վերջը ներկայանան (բացառութիւն մի միայն գաւառացի ընտրելիները որոնց պայմանաժամ տրուած է մինչեւ յուլիս 9)։

Գ.—Յանձնաժողովը պատրաստեց քննութեանց ժամանակացոյցը հետեւեալ կերպով։ Յուլիս 9.— Կրօնագիտութիւն, Սրբազան և Եկեղեցական պատմութիւն, Բարոյագիտութիւն։ Յուլիս 16.— Հայերէն լեզու։ Յուլիս 23.— Պատմութիւն, Աշխարհագրութիւն, Օրէնսգիտութիւն, Տնտեսագիտութիւն։ Յուլիս 30 — Ուսողութիւն ու Մանկավարժութիւն։ Օգոստոս 6.—Բնական պատմութիւն, Բնալուծութիւն, Բնական գիտութիւն և Առողջապահութիւն։ Օգոստոս 13.— Օսմաներէն և ֆրանսերէն։ Օգոստոս 20.— Գծագրութիւն, Գեղագրութիւն, Եկեղեց. եւ Եւրոպ. Երաժշտութիւն, Մարմնամարզ, Կար և Ձեւագիտութիւն։

Քննութիւնները պիտի կատարուին առաւօտեան ժամը 9էն 12 և երեկոյեան 2էն 5 (Ը. Ն.)։

Ուսուցչութեան վկայականի քննութեան պատրաստուիլ փափաքող անձերը կրնան ստանալ «Հրահանգ Քննութեան ընտրելեաց Ուսուցչութեան» Կանոնագրութենէն մէկ օրինակ, դիմելով ի Պատրիարքարան, առ. Քարտուղարն Ուսումնական Խորհրդոյ։

ԹՂԹԱԲԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

(Յուլիս 1ի թերթէն)

ՊԷԼՃԻՔԱՅԻ ԴԷՊՔԵՐԸ.—Պրիւսէլէն կը գրեն հինգշաբթի թուականով.

Իրիկունը շատ յուզեալ անցաւ, թէեւ ոստիկանութիւնը արտասովոր միջոցներ ձեռք առած էր։ Պրիւսէլ աւելի պաշարման վիճակի մէջ գտնուող քաղաքի մը երեւոյթը ունէր։ Ցուցարարները կեցուցին թրամուէյի կառքերը և ըէվոլվէրով ձիերը սպաննեցին ու կառավարները վիրաւորեցին։ Կռիւի մը միջոցին երկու հոգի ծանրապէս վիրաւորուեցան։

—Հինգշաբթի գիշեր նորէն արիւնալի կռիւներ տեղի ունեցան սակարանի հրապարակին վրայ։ Շատ մարդ վիրաւորուեցան։ Երեսուն հոգի ձերբակալուեցան։ Կ'ըսուի թէ երկու հոգի ալ մեռած են։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Թէեւ կացութիւնը լաւ կ'երեւայ՝ Օռանժի պետութեան պատուիրակ Պ. Ֆրիշէրի պաշտօնը յաջողած ըլլալուն համար, սակայն զինուորական պատրաստութիւնները առաջ կը տարուին։ Անգլիական զօրագունդ մը՝ որուն հրամանատարն է գեր-գնդապետ Հոլ, յուլիս 15ին Հարաւային Ափրիկէ պիտի ուղեւորի։ Անգլիական ուրիշ զօրախումբ ալ հրաման ստացեր է ճամբայ ելլելու։

—Եոհանէսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Թրանսվալի կառավարութիւնը նոր կանանչ Տետրակ մըն ալ պիտի հրատարակէ՝ Թրանսվալի վրայ Անգլիոյ գերիշխանութեան խնդրին համար։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Բէքինէն ուրբաթ օրուան թուականով հետեւեալը կը հեռագրեն Թայմզի.

—Անգլիական կառավարութիւնը իմացաւ որ չինական երկաթուղիներու վարչութիւնը պաշտօնանկ պիտի ընէ Պ. Քինտէրը, որ երկաթուղիի քոնթրոլին անգլիացի միակ պաշտօնեան է։ Ուստի Բէքինի անգլիական դեսպանատան գործակատարը երէկ Չինու արտաքին գործոց Խորհուրդին հաղորդեց Լորտ Սոլզպէրիի մէկ հեռագիրը թէ Անգլիա շատ ծանր պիտի նկատէ այդ տեսակ տնօրինութիւն մը. ուրիշ բան է եթէ լուրջ պատճառներու արդիւնքը եղած ըլլայ։»

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ.—Բեղերսպուրկսիա Վիետոմոսթիի խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդին վրայ խօսելով կ'ըսէ.

«Թէեւ ներկայացուած խնդիրներէն և ոչ մէկուն վրայ համաձայնութիւն մը կ'երեւայ, սակայն անշուշտ Դեսպանախորհուրդը կարեւոր և բարեբար հետեւանքներ պիտի ունենայ, նոյն իսկ եթէ անմիջական արդիւնք մը չունենայ։ Արդարեւ պատերազմի սկզբունքը յաղթական կերպով դրղեցաւ։ Ամէն նոր գաղափար ժամանակի կարօտ է հասուննալու և մարդոց մտքին մէջ մտնելու համար։ Իրաւարարութեան խնդրին համար Դեսպանախորհուրդին մէջ կատարուած վիճաբանութիւնները հրահանգիչ են։ Մինչեւ հիմա այնպէս կը կարծուէր թէ իրաւարարութիւնը բարոյական ոյժ մը ունի ոչ և թէ ֆիզիքական։ Այն միակ պարագան թէ տէրութեանց մեծամասնութիւնը նպաստաւոր կարծիք յայտնեց իրաւարարութեան համար, կ'ապացուցանէ թէ բարոյական ոյժը սկսած է յաղթել և պիտի ընկճէ ֆիզիքական ոյժը ինչպէս արդէն յաղթած է դատական չարչարանքներու։ Անկարելի նկատուածը կարելի եղած է. միեւնոյնը պիտի ըլլայ նաեւ իրաւարարութեան գաղափարին համար։»

ՖՐԱՆՍԱՅԻ պատերազմական նոր նախարարին համար ըսուեցաւ որ իր պաշտօնարանին և լրագիրներու հետ յարաբերութիւնները բոլորովին արգիլած է։ Հավաս այս լուրը կը ճգդէ, ըսելով որ կալիֆէ զօրավարը իր անձնական սպայակոյտին սպաներուն պատուիրած է անհատապէս ո և է տեղեկութիւն չտալ լրագիրներուն։ Պատերազմական պաշտօնարանին մէջ մասնաւոր դիւան մը պիտի կազմուի լրագիրներուն տրուելիք տեղեկութիւնները հաղորդելու համար։

ՏԻՒ ԲԱԹԻ ՏԸ ՔԼԱՄԻ փաստաբանը՝ Պ. Մէնառ՝ գրութիւն մը ներկայացնելով քննիչ Թավէռնիէ հարիւրապետին, պահանջեր է արձակել իր փոխանորդեալը։ Հարիւրապետը չէ ընդուներ այդ գրութիւնը ըսելով որ ինք դատաստան տեղի ունենալու համար կամ ոչ՝ որոշում չի կրնար տալ և իր պաշտօնն է միացնել հարցաքննութեան զանազան իրողութիւնները։ Ասոր վրայ Պ. Մէնառ դիմեր է Բարիզի զինուորական կառավարիչ Զիւրլէնտէն զօրավարին, իբրեւ ձեռնհաս իշխանութիւն։ Տիւ Բաթի տը Քլամի խնդիրը իր վիճակին մէջ պիտի մնայ, մինչեւ որ Զիւրլէնտէն զօրավարը այս մասին որոշում մը տայ։

ՏԻԿԻՆ ՏՐԷՅՖԻՒՍ իրեն հետ Ռէն տարեր է այն համազգեստը զոր Տրէյֆիւս կը կրէր աստիճանազուրկ եղած օրը։ Տիկին Տրէյֆիւս նորէն կարեր է քակուած երիզները։

ՀԷՐՊԷՐԹ ՖՈՆ ՊԻԶՄԱՐՔ.—Պէրլինէն կը հեռագրեն թէ Վիլհէլմ կայսրը Լուսէքի նաւարշաւին հրաւիրեր է Հէրպէրթ ֆոն Պիզմարք իշխանը։ Կ'ըսուի թէ իշխանը ներքին գործոց նախարար պիտի կարգուի։

Հեռագիր

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 3 Յուլիս.—Երեսփոխանական Ժողովը այսօր առանց միջադէպի քուէարկեց չորս ուղղակի տուրքերու օրինագիծը։ Հաւանական է որ նստաշրջանին փակումը վաղը տեղի ունենայ։

ՌԷՆ.—Պ. Պ. Տըմանժ և Լապօրի՝ որոնք երէկ իրիկուն հոս հասած էին, այսօր կրցան տեսնուիլ Տրէյֆիւս հարիւրապետին հետ, որուն մտաւորական, բարոյական ու ֆիզիքական վիճակը շատ լաւ գտան։

—Մոնաքոյի իշխանը շատ համակրական նամակ մը գրելով տիկին Տրէյֆիւսի, կը յայտնէ թէ պատրաստ է իրր հիւր ընդունիլ Տրէյֆիւս հարիւրապետը՝ դատին վերջանալէն անմիջապէս ետքը։

ՎԻԷՆՆԱ.—Թագաւոր-Կայսրը Իշլ մեկնեցաւ ուր պիտի մնայ երկու ամիս։

ՔԻԼ.—Կ'ըսեն թէ Վիլհէլմ կայսրը մտադիր է այցելել ֆրանսական Իֆիժէնի մարտանաւը՝ որ այս պահուս Քիլ կը գտնուի։

ՄԱՏՐԻՏ.—Սպանիական կառավարութիւնը հաւանեցաւ գործօն բանակի թիւին մէկ երրորդը պակսեցնելու։ Բազմաթիւ բողոքներ կը յայտնուին կառավարութեան ելմտական ծրագիրներուն դէմ։ Գաւառային քաղաքներուն մէջ ծանր դէպքեր չեն պատահած։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	10
Ամէնէն բարձր գին	»	25	13
Ամէնէն վար գին	»	25	10
Րումէլիի Երկաթ. գոց.	Ֆր.	126	50
Ամէնէն բարձր գին	»	127	—
Ամէնէն վար գին	»	126	50

ԲԱՑՈՒՄ 22 Յունիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Գ.	Ք. Կ.	25	10
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	126	75
Վսմանիյէ		420	—
Տօքի		298	—
Օշըրօ Գանքա		13	—
Քռէտի Ժէնէրալ Օթօմ.		2	30
Երկրագործական Գանքա		7	—
Սօս. Օթ. Տանժ է Վալէօն	Օ. Ո.	3	18
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	37
Թրամուէյ բաժնեթ.		640	—
» ժուիսանս		240	—
» պարտաթ.	Ֆր.	491	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	311	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	485	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	25
Անգլիական ոսկի	»	110	62
Բոլ Էմբէրիալ	»	90	15
Քրիմից	»	51	04
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	01
Մէթալիք	»	97	
Րուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	59

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	05
» » » չէք	»	110	—
Բարիզ » »	Ֆր.	23	08 3/4
» » » չէք	»	23	89
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	56
Վիէննա չէք	Ֆիօր.	10	93 3/4

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 3 Յուլիս

Օսմ. Քոնս. Սէրի Ա.	Ա. Ո.	—	—
» » » Բ.	»	46	25
» » » Գ.	»	26	12
» » » Դ.) բաց.	»	22	68
) գոց.	»	22	68
Փոխառութիւն Գասապա	»	85	—
Օսմ. 3 1/2 %	»	79	
Օսմ. Կայս. Գանքա	»	12	75
Այտընի երկաթուղի	»	11	50
Եգիպտական Միացեալ	»	105	12
Անգլ. Քոնսոլիտէ		108	
Հելլենական 5 %	»	44	—
Մոնոբոլ հելլենական 4 %	»	51	—
Ռանթ » 4 %	»	36	—
Ռուսկ. փոխառ. 6 % 1888	»	96	—
» Նոր » 6 % 1892	»	93	
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	420
Դրամազեղչ	»	3	—

ՎԻԷՆՆԱ, 3 Յուլիս

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	47	02
» Լոնտոնի վրայ	»	120	70
Րումէլիի երկաթուղի	»	63	50
Օսմ. Ռէժի	»	137	75

ԲԱՐԻԶ, 3 Յուլիս

Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	—
) գոց.		22	95
» » » Բ.	»	47	55
» » » Գ.	»	26	65
Օսմանիէ	»	430	—
Րումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	127	25
Օսմ. Ռէժի	»	299	—
Օսմ. Կայս Գանքա	»	566	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	101	—
Քրէտի Լիոնէ	»	954	—
Գանք տը Բարի	»	—	—
Ոսկէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	95	60
Սպանիական արտաքին	»	60	95
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	200
Դրամազեղչ	»	3	—

ՊԷՐԼԻՆ, 3 Յուլիս

Օսմ փոխառութիւն 1888	Մարք	112	75
Րումէլիի երկաթուղի	»	130	75
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	31

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

Պայպըլ Հաուզի հրատարակութիւնները կարդալ Դ-րդ երեսը։

ՀԻՆ ԳԻՆԻ երեսունը ուր տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անօրինութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ հանգուցեալ մուխթար Յակոբ աղայի տունը։

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆՆԵՐ

Օնքերթիայի իտալական օբերէթի խումբը այս գիշեր պիտի ներկայացնէ Rondinella.

ԱԶԴ

Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան

Օսմ. հանրային պարտքի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ, 1314 փետրվ. 22ի կայս. Իրատէին համաձայն՝ «յաւելուածական» կոչուած թղթադրոշմները (որոնք 1305ին շրջաբերութեան ելած էին) և որոնց վրայ գրուած է թէ ի՛նչ բանի յատկացուած են, այլ եւս մէկ ամիս միայն պիտի կրնան գործածուիլ ներկայ Ազդին Թուականէն սկսեալ, նոր թղթադրոշմներուն հետ որոնց հրապարակ հանուիլը ծանուցուած էր մայրաքաղաքիս լրագիրներուն մէջ 1898 յուլիս 15/27ին։ Հետեւաբար, այն բոլոր գրութիւնները որոնք վերոյիշեալ պայմանաժամէն ետքը կրնքուած ըլլան 1305ի «յաւելուածական» թղթադրոշմներովը՝ օրէնքի հակառակ պիտի նկատուին, և այդ արարքին հեղինակները կանոնական պատիժի պիտի ենթարկուին։ Նոյն կայս. Իրատէին տրամադրութեան համաձայն, այդ թղթադրոշմներէն ունեցողները կամ վաճառողները որոնք մինչեւ այն ատեն գործածած չըլլան զայնս, պիտի կրնան ներկայացնել դրօշմի յատուկ վարչութեան, Ղալաթիա, Պալըքհանէ, ուր այդ թղթադրոշմները պիտի փոխանակուին նորերու հետ, մինչեւ երեք ամիս, այս օրէ սկսեալ։ Փոխանակուած նոր թղթադրոշմները ետ առնուած հիներուն հաւաքական արժէքին պիտի համապատասխանեն։

15—30 Տնօրէնութիւն
31 Մայիս (Հ. Տ.) 1899

ԻՒՆԻՈՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հիմնեալ 1828—1829ին

1828
· L'UNION ·
DE PARIS

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ
97 Միլիոն
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ
137 Միլիոն
Ընկերութեան դրամատունն է
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԴԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Տնօրէն
Սէմոն էֆ. Քոյմէրլեան
Կենաց ճիւղին տեսուչ Միհրան էֆ.
Տէր Ներսէսեան
Կ. Պոլիս, Ղալաթա, Թաշտապուրուն
Խան, Օսմ. Դանքային դէմ

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԳԼ. ԸՆԿ.
Հաստատուած 1852ին

Կենսական գրասենեակ ընկերութեան Անգլիա «Լանքաշիր Ինշուրանս Քոմփանի» Էքսչէնճ Սթրիթ, Մանչէսթէր։

Դրամագլուխ	անգլ. ոսկի	3,000,000
Պահեստ	» »	1,574,400

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Հրդեհի ապահովագրութիւն ամէն տեսակ սեպհականութեանց վրայ, ինչպէս քարաշէն և փայտաշէն տուներ, կարասիք, վաճառականական ապրանք, ևն, ևն, ամենանպաստաւոր պայմաններով և սակերով։

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Այս ընկերութիւնը ամէնէն նպաստաւոր պայմանները զորս կ'ընծայէ կեանքեր ապահովագրել ուզողներուն։

ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՏԵՍԱԿ ՄԸ

Տնեղերական ապահովագիր, անվիճելի, առանց սեղմումի և շահուց մասնակցութեան։

Մէն տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն

ՊՕՆՏ ՍԷԼԻՒԷՐ և ԸՆԿ.
Թիւ 4, Քիւչիւք Թիւնէլ խան, Ղալաթիա
12—104

ԻԼԱՆ
ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

Շիրքէթի Խայրիէ հիսսէտարլարընա պաղըլարըն իւչ եիւզ պէշ սէնէսի Փայիզ վէ թէմէթթուաթը ասհամը թարաֆընտան հէնուզ թալէպ վէ ախզ օլունմամըշ, վէ հալպուքի Շիրքէթի մեզքիւրէ իւզամնամէի Տախիլիյէսինին էալի սէքիզինճի մատտէսինին ֆըգրայի ախիրէսինտէ «Միսատընտան իթիպարէն օն սէնէ զարֆընտա թալէպ օլունմայան Փայիզ վէ թէմէթթիւ, պիր միւտտէթ թախիր իւլեան օլունուր, վէ օ միւտտէթթէ տախի թալէպ օլունմազսա հալտէ Շիրքէթէ մալ խըլըր» տէյու մուսարրահ պուլունմըշ օլտըղընտան, թալէպ օլունմայան հիսսէլերին Փայիզ վէ թէմէթթուաթընըն իքի այ միւտտէթ զարֆընտա, ախզ օլունմասը լիւզումու, հիւքմի նիզամի թէնպիհ իւզէրէ Շիրքէթէ մալ խըլընմըշ օլան ալաքատարլարըն մալիւմի օլմաք իւզրէ իլանընա պաշլանմըշ քըլընըր։

5 Հազիրան 1315 2—12

ՍԻՐՕ ՏԸ ՌԷՖՕՐ ԻՕՏԷ
ԿՐԷՍՕՆ ԵՒ ԸՆԿ.
SIROP de RAIFORT IODÉ

Բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած՝ Սիրօ Անթիսքօռպիւթիքի և Մօռիւ ձկան իւղին տեղ՝ աւշականութեան, ածգոյն ու տկարակազմ տղայոց մորթի փշտիկներուն դէմ. ինչպէս նաեւ վիզի գնտիկները հալեցնելու և տխրամոլիկ բանալու համար։

Փարիզ, 8. Վիվիէն փողոց և բոլոր դեղարանոց մէջ A.

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրփուլ, Գըլասկօ, Մէնչէսթըր և Սեւ Ծովէն Պոլիս շոգենաւեր

Անուանք	Թոնոլ	Անուանք	
Բամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Փթոլոմէուս	3000	Թէբս	2250
Ցարքս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Ծուբրօնէ	1500
Մարքօնիս	2500	Վոլկէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիթօլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

ՊԱՑՊԼ ՀԱՌՍԻ
ՎԵՐՋԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հոգեւոր երգեր Հանդերձ եղանակօք, Հայատառ Թուրքերէն։ 214 էջ։ Կը պարունակէ իբր 270 եղանակներ և 313 հոգեւոր երգեր։ Գործը բոլորովին նոր չէ, այլ հին երգարանի մը նոր հրատարակութիւնը՝ վերաքննուած և բարեփոխուած, նաեւ ճոխացուած իբր 62 նոր երգերու և 70 նոր եղանակներով յաւելմամբ։ Մասնաւորապէս յանձնարարելի է Թրքախօս Հայոց, նաեւ այն ամէնուն որոնք Թուրքերէն կը կարդան և համ կ'առնեն Թուրքերէն հոգեւոր երգերէ։ Բոլոր երգերը յօրինուած են Աւետ. սկզբունքներու և վարդապետութիւններու համաձայն և կրնան հոգեւորապէս օգտակար ըլլալ Հայ ժողովուրդին ամէն դասակարգերուն անխտիր։ Գին 10 դահեկան։

Նոյն գիրքը առանց եղանակի և մանրագիր, գրպանի համար, էջ 344, գին 5 դահեկան։

Նոյնին խոշորագիրը դարձեալ առանց եղանակի, մամլոյ տակ, ի մօտոյ վաճառելի, գին 6 դահեկան։

Կը ծախուի Պայպլ-Հաուսի գրատան մէջ Ֆինճանճըլար Եօգուշու։ 173

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

1881 Մարտ 20ի կայս. հրամանով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 82,500,000 »
1895ի հասոյթք 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ
Ղալաթիա, Թօփաքլը հան (Հէնտէլէ Մուստաֆա)
Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՏՕՐ ՐԷՌՌԷՆ

COMP [ship] RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 22 4 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 23 5 Իզմիր, Պիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ. 24 6 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 24/6 Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 25 7 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի. 583

Իր անարատութեան պատճառաւ

ՇԱԲՕԹՕ

բերթօնը միակն է որ կը գործածուի Պ. Բաուտէօքի, Տերլինի, Վիէննայի և Բեդլրլոպուրկի ալխատանոցներ. բուն և Ֆրանսայի ծովային նախարարութեան կողմէ։

ԱԶԴՈՒՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐԱԳ ՆԵՐԳՈՐԾՈՒՄ
ՇԱԲՕԹՕԻ ԳԻՆԻ
ՊԷՊՍԻՆԵԱՆ ՊԷՊԹՕՆԻ
VIN CHAPOTEAUT

Բէբթօնն, որ իբր ամենայաւ անուղ ծանօթ է, կամ մին մարսողութեան արդիւնքն է՝ բէբսինի և կամ նոյն իսկ ստամոքսին միջոցաւ։ Այդ կերպով կը սնուցանեն հիւանդները, նոր ապաքինածները, ինչպէս նաեւ այն անձերն, որք ունին հիւծումէ առաջ եկած անարիւնութիւն, սնունդներէ նողկանք, տենդ, չաքարախտ, Թոքախտ, Թանչք, ուռեցք, քաղցկեղ, ստամոքսի ու լեարդի հիւանդութիւն՝ տաք երկիրներ բնակելէ յառաջ եկած։

ՇԱԲՕԹՕ, 8, Վիվիէն փողոց, Փարիզ, և բոլոր դեղարանոց մէջ։ A.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տրք Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Թանէլի [illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաստանիկ ցաւած ակռաներն [illegible] կը լեցնեն. [illegible] պայմանաւ։

Նորաձեւ եղանակաւ, նուրբ, ճոշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յոր և նման բնականի, [illegible]։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ [illegible] միջոցաւ, [illegible]։

Ճ. Գ. Ջիհանները կիրակի օրերն ալ, ([illegible]) ինչպէս նաեւ ամէն օր, ([illegible]) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

[illegible] Թիւ 1 [illegible]

ՇԻՐՔԷԹԻ [ship] ԽԱՅՐԻԷ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ
1899 Մայիս 20էն սկսեալ մինչեւ նոր ծանուցման

Ուսկիւտարէն Պէշիկթաշ Գապաթաշ	
[illegible]	

[illegible]

Գապաթաշէն Ուսկիւտար	
[illegible]	

[illegible]

9 15 Պէյզ. փշպ. չպքյ. գանլ. Ա. հիս. գնտլ. 17 վնիք. չնկլ. պէյլ. գուզկ. սկիւտ։
10 10 Ա. հիսարէն ուղղակի կամուրջ։ 45
10 30 Պէյզ. ենիք. գանլ. Ա. հիս. գանտ. չնկլ. 33 պէյլ. գուզկ. սկիւտ.
11 10 Վանիգիւղէն ուղղակի կամուրջ։ 34

10 25 պէշզ. զզկն. պէյլ. չէնկլ. վնիք։ 33
10 35 պէշկ. օրթ. զրչշմ. արնվ. պէպ. գնտլ. 23 բ. ա. հիս. գանլ. միրկ. ենիք. փշպ. պէյզ։
11 10 պէշ. պէյլ. չէնկ. վնիք. ա. հիս. փշպ. պյզ։ 45
11 40 սկտ. գնտ. ա. հիս. գնլ. չպզ. փշպ. պյզ. պյրտ 44
11 55 պէշկ. զզկն. պէյլ. չէնկ. վնիք. գնտ. ա. հիս։ 20

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co.
ELBERFELD (Allemagne)

Somatose
ՍՕՄԱԹՕԶ

ՍՔԱՆՉԵԼԻ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

[illegible]

ԲԼՈՐՕՁԻ ՀԱՄԱՐ
Սօմաթօզը, առանց բացառութեան ախորժակ կը բանայ
4 շաբթուան մէջ 8 լիդր կ'աւելցնէ մարմինին ծանրութիւնը
Սօմաթօզը պէտք է ծախուի իրեն յատուկ պահարանով, 25, 50 և 100 կրամնոց տուփերու մէջ
320
Կը ծախուի ամէն դեղարաններու մէջ։ Կեդրոնատեղի Ժօն Բնէլթէլ, Պոլիս 21—52

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒ
Լոնտոնէ Հըլլ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	185
Ալէքթօ	3607	Տօնկօ	2906	Կրոտնօ	1695	Մարլինօ	2273	[illegible]արֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Տօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարգէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիօստօ	2377	Տիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտօւ	3720	Միլօ	1057	Սրէրօ	1200
Պօրտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնթէվիտէօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1078	Տրաւօ	1713	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրինօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2854	Նէրօ	1088	Թօրիօ	3527
Քըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտալօ	5540	Օթօ	4100	Թօլէտօ	1470
Ճէլրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժունօ	1080	Օթէլլօ	4086	Թօրքինօ	487
Խալիֆօ	1337	Էրկօ	1481	Ֆլէվօ	1058	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆրիտօ	854	Քոլմինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասօ	1914
Գազօ	1084	Ֆլորինտա	1828	Քօմօ	1700	Բելօ	540	Վօլօ	1289
Ջիրկօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Ռիալթօ	2229	Վոլթուրնօ	2896
Սրսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Ռինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Ռօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Խօլօրատօ	4233	Կիդաւօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Թօյխօ շոգենաւը, նաւապետ Ծօնս, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած է։
Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՉԶ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

Լ'ԱՆՔՌԸ
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն. | 1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 239 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
Պ. Պ. Կոմս էտմօն Ջիչի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռուտոլֆ Հօեօս, Փոխ-Նախագահ.
» Ժօզէֆ Հօեօս, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գօլոմօն Նաքօ, » » » »
» Անթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն.
Թէոտոր Բոնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայն

Կառավարութեան Քոմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄԻՒՔ, կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրփուլ և Արեւելեան Միջերկրական ծովու շոգենաւեր

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Ասմէնիան	10500	Էճիբշիըն	3500
Քէստրիան	10500	Ալրժերիա	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Գօրնիան	8000	Անատոլիքան	2500
Գոսդրոնիան	8000	Ալգաչիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Գալէբոնիան	3700	Մինճօ	900
Վալոնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Տալիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը գրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏՆԷ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1 Ղալաթիա

ԳՈՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
Որ տասն երեք օրէն կը թողու Լիվըրփուլ և Միջերկրական ծով

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ումպրիա	7718	Գոթնիա	4561
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2408
Աւրանիա	7268	Ալպաա	2393
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Պարթիա	2246
Գալլիա	4808	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէբբօ	2145	Մորոգգօ	1855
Քէտար	1876	Գամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Ֆագալոնիա	4845		

Շէրպուր շոգենաւը, նաւապետ Քարպինս, յուլիս 14ին (Ն. Տ.) Լիվըրփուլէն հոս կը հասնի ընդհանուր վաճառքով։
Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ձ. ՃՕԼԻ գործակալը
Thomas C. Joly
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 571

Արտօնատէր ՁԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (61)

ԼՈՒԻ ՊՈՒՍՆԱՐ

ԲԱՐԻԶՑԻ ՍՏԱՀԱԿ ՄԸ
ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՈՒՐՋԸ

Գ. ՄԱՍ

ՈՐՍԱՆԱՒԸ

Ռումբերը՝ մահուան աւետաբերները, կատարեալ ճշդութեամբ կը մեկնէին դէպի իրենց ուղղուած տեղը, որովհետեւ Բիէռ ոքանչելի կերպով գիտէր գլուխ հանել իր գործը։

Բոլոր նաւաստիները՝ ձեռքերնին իբր լուսարգել՝ աչքերնուն վրայ դրած, ուշադրութեամբ կը հետեւէին կռուին երեւոյթներուն։

Զրահաւորին արձակած առաջին ռումբերը՝ հակառակ Բիէռի վարպետութեան, չէին կրցած ո և է արդիւնք մը ունենալ։

Ընդհակառակը՝ թշնամի նաւէն՝—որ մեր ճանչցած որսանաւն էր,—ռումբ մը եկաւ ջախջախեց կայմին ստորին մասերուն հաստատուած ձող մը՝ այդ միջոցին անոր վրայ կեցող նաւաստիի մը մահուան պատճառ ըլլալով։

Որսանաւը կը պաշտպանէր ինքզինքը, և յայտնի էր որ անպատասխանի չպիտի թողուր զրահաւորին ոչ մէկ ռումբը։

Ստահակը՝ որ թնդանօթաձիգին քովը կը գտնուէր այդ պահուն, չկրցաւ զսպել ինքզինքը.

—Բայց Բիէռ, այսպէս անդամահատե՞լ պիտի տաս մեզի։

—Մի՛ վախնա՛ր, չարաճճի ստահակ. հիմա պիտի տեսնես թէ ի՛նչ պիտի տրորեմ սա անիծած նաւուն կողը։

Բիէռ կը սխալէր սակայն՝ ինչպէս որ պիտի տեսնենք քիչ ետքը։

Իրաւ է որ ինքը ամէնէն կարող թնդանօթաձիգներէն մէկը կրնար համարուիլ, բայց իր թշնամիներն ալ իրենց կարգին ճշմարիտ սատանաներ էին։

Նորէն հրամանատարին ձայնը լսուեցաւ.

—Կրա՛կ...

Բիէռ կրկին լեցուց աջակողմեան թնդանօթը։

Երկու նաւերուն միջեւ տեղի ունեցած այս մենամարտը՝ սոսկալի համեմատութիւններ պիտի առնէր անշուշտ։

Բիէռ կրակ բրաւ։

Ռումբը մեկնեցաւ։

Բայց թշնամին՝ տարօրինակ շարժումով մը կրցաւ ազատիլ անկէ։

Նաւակյմը չէ թէ միայն այդ շարժումը բրաւ, հապա նոյն իսկ կրցաւ ճիշդ առենին պատասխանել զրահաւորին։

Ետքոյ՝ իր ընթացքէն այնպէս կ'երեւար որ չիտակ զրահաւորին վրայ կ'ուղղուէր, յայտնապէս յարձակում մը ի գործ դնելու համար։

—Շո՛ւնչանորդի, կ'աղաղակէր Բիէռ, հիմա կը ջախջախեմ կուշտդ։

—Զարմանալի նա՛ւ, կը մրմնջէին նաւաստիները՝ որոնք ալ իրենց կարգին շատ յանդուգն կը գտնէին անոր ընթացքը։

Երբ Բիէռի արձակած վերջին հարուածն ալ վրիպեցաւ, ամէնքն ալ անհամբերութեան ու կատաղութեան աղաղակներ արձակեցին։

—Համբերութիւն, ըսաւ հրամանատարը, քիչ ետքը կարգը ձեզի պիտի գայ։

—Իմ կարծիքովս, ըսաւ Ֆուլքէ՝ որ բնաւ լեզուին կապ մը դնել չէր գիտեր, այս անգամ ալ ձեռքերնուս պիտի փախցնենք այս սատանի ծնունդը։

—Ո՛չ, զաւակս, պատասխանեց տոքթէօռ Լաբէրիէր՝ որ անոր քովը կը գտնուէր այդ պահուն, չեմ կարծեր որ այս անգամ կարենայ պրծիլ ձեռքերնուս. ո՛չ, չեմ կարծեր։

—Մի՛ վախնա՛ր, ըսաւ Անտրէ ալ իր կարգին, մեր թշնամիին շարժումներէն և ծովապատակի դրօշը պարզելէն յայտնի է որ կռիւէ չպիտի խուսափի։

«Իրաւ է որ արհամարհելիք թշնամի մը չէ, բայց վերջապէս չեմ կարծեր որ կարենայ զմեզ գլել քաջութեան և համարձակութեան կողմէ։

Այդ միջոցին Բիէռ նոր ռումբ մըն ալ արձակեց, որ սակայն կրկին առանց արդիւնքի մնաց։

Թնդանօթաձիգը տժգունեցաւ այս անգամ։

Երբեք չէր պատահած որ իր մէկ հարուածը վրիպէր։

Ի՞նչ կը դառնար ուրեմն որսանաւին մէջ։

Այն միջոցին ուր մեր պատմած դէպքերը տեղի կ'ունենային էֆէռի մէջ, որսանաւին կամրջակին վրայ կեցած էին նաւապետ Ֆլաքսան՝ որ, ինչպէս գիտենք, այդ խորհրդաւոր նաւուն կը հրամայէր, և իր երկրորդը՝ Մարիուս Քազավան, այն յանդուգն Մարսիլեացին՝ զոր արդէն անգամ մը ճանչցանք էֆէռի տուած այցելութեանը միջոցին։

Բոլոր նաւաստիները իրենը պաշտօնին գլուխն էին, իւրաքանչիւրը իր տեղը և ոտքէն մինչեւ գլուխը զինուած։

Բացարձակ կարգապահութիւն կը տիրէր անոնց մէջ, այդ աւազակներուն մէջ, ինչ որ դիւրաւ կը բացատրուի, եթէ երբեք նկատի առնելու ըլլանք այն մեծ սարսափն ու յարգանքը՝ զոր Ֆլաքսան կը ներշնչէր անոնց։

—Այն ատեն, ըսաւ Մարիուս Քազավան՝ խուսակցութիւնը շարունակելով, ուրեմն կ'ուզէք մի՛ միայն անոնց արձակած հարուածներէն խուսափելով մեքենան աւելի արագացնել և ուղղակի էֆէռի վրայ յարձակիլ, այնպէս չէ՞։

—Եւ ընկղմել զայն, աւելցուց Ֆլաքսան։

—Կ'ըսէ՞ք...

Այո՛, և արդէն պէտք չկայ երկար բարակ բացատրութեանց մտնելու. հիմա դուք ալ ձեր իսկ աչքերովը պիտի տեսնէք թէ որչա՛փ իրաւունք ունիմ։

Այս ըսելէ ետքը, Ֆլաքսան ժամացոյցը նայեցաւ։

Ճիշդ այդ պահուն էր ուր Բիէռ իր առաջին ռումբը կ'արձակէր էֆէռէն։

Ֆլաքսան անմիջապէս իր հրամանները տուաւ, որոնք երկվայրկեանի մը մէջ գործադրուեցան։

Աւազակին ձայնը փողի մը պէս կը հնչէր։

Երբ էֆէռի ռումբը առանց իրենց վնասելու գնաց ջուրին մէջ խրեցաւ, Ֆլաքսան ըսաւ Քազավանին։

—Երկու երկվայրկեան ուշ մնաց։

—Բայց, պատասխանեց Քազավան, ամէն պարագայի մէջ պէտք է խոստովանիլ թէ շատ վտանգաւոր խաղ մը կը խաղաք։

—Անշուշտ. բնաւ յաւակնութիւն չունիմ թէ զրահաւորէն արձակուած բոլոր ռումբերէն ալ պիտի պրծինք. բայց երբ մեր նաւը ծակուի, կը լեցնենք անմիջապէս։

—Սակայն չէ՞նք կրնար փախչիլ. մեր նաւը անկէ աւելի արագընթաց է և կարելի չէ որ օձիգնիս ձեռք տանք։

—Կրնանք փախչիլ, բայց ես շատ գռեհիկ կը գտնեմ այդ միջոցը. պէտք է միշտ փոփոխութիւն մտցնել կռուելու եղանակին մէջ և մանաւանդ շատ կարեւոր է որ դաս մը տանք այս զրահաւորին։

«Իզմէ շատ աւելի ահարկու թշնամիի մը պիտի դիմագրաւեմ թէև, վստահ եմ որ յաղթանակը կրկին ինծի պիտի մնայ։

«Ներքութեամբ, կատարեալ փափկանկատութեամբ պիտի կռուիմ անոր հետ, ցռուկի պզտիկ հարուած մը, և ամէնը այսչափ։

. . . .

Մենամարտը կը շարունակուէր երկու նաւերուն միջեւ։

Թնդանօթները կը գոռային շարունակ և ռումբերը կատարեալ ճշդութեամբ կը փոխանակուէին երկու կողմէն ալ։

Որսանաւին շարժումներէն յայտնի էր որ կ'ուզէր վարպետ շարժուածքով մը ցռուկը զրահաւորին կողին դարձնել և յարձակիլ անոր վրայ։

(Շարունակելի)